

15–17-vuotiaiden nuorten omaisuus- ja pahoinpitelyrikollisuus Hämeen poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2022

Heinonen Mika-Matti & Herranen Janne

10/2023

TIIVISTELMÄ

Heinonen Mika-Matti & Herranen Janne: 15–17-vuotiaiden nuorten omaisuus- ja pahoinpitelyrikollisuus Hämeen poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2022

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Mäkelä Pauli & Mäkinen Mikko

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä opinnäytetyö käsittelee 15–17-vuotiaiden nuorten omaisuus- ja pahoinpitelyrikoksia Hämeen poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2022. Opinnäytetyössä tarkastellaan nuorten suorittamia ja ratkaistuja rikoksia poliisin tulostietojärjestelmästä saatujen tilastojen avulla. Tarkoituksena analysoida ja mahdollisesti tunnistaa nuorten rikollisuuden kehityksen suuntia sekä mahdollisesti havaita alueellisia eroja nuorten rikollisuudessa.

Ensimmäisenä opinnäytetyössä avataan opinnäytetyöhön valikoitunutta tutkimusmenetelmää sekä opinnäytetyön prosessia. Tarkoituksena selkeyttää lukijalle, miten opinnäytetyö on toteutettu. Samalla tarkennamme mistä olemme hankkineet opinnäyttyössämme hyödyntämät lähteet, tilastot ja miten aineistomme on valikoitunut.

Seuraavaksi tarkastelemme aihetta kriminologian näkökulmasta ja tuomme esiin rikollisuuden syitä ensin kokonaisuutena, minkä jälkeen pyrimme selvittämään syitä erityisesti nuorten rikolliselle käyttäytymiselle. Tarkastelimme ja toimimme esiin opinnäyttyössämme erilaisia kriminologiassa käytettyjä teorioita, joiden avulla pyrimme luomaan teoriapohjan tarkastelemaamme aiheeseen.

Opinnäytetyötä varten hankittuja tilastoja pyrittiin ensin muokkaamaan helposti omaksuttavaan muotoon, minkä jälkeen olemme muodostaneet taulukoita ja kuvioita, joiden avulla tulemme tarkastelemaan aihetta. Näiden tilastojen perusteella analysoimme nuorten rikollisuutta opinnäytetyömme tutkimuskysymysten viitekehyksessä. Analysoinnin jälkeen teemme johtopäätöksiä aineiston tulkinnan perusteella. Aineiston ja tilastojen tarkastelun perusteella päädyimme johtopäätökseen, että Hämeen poliisilaitoksen alueella nuorisirikollisuus on nousussa sekä yleistynyt. Päädyimme myös tulokseen, että omaisuusrikollisuus on Kanta- ja Päijät-Hämeen välillä tasaista esiintyvyydeltään. Mutta pahoinpitelyrikollisuus on tilastojen valossa yleisempää Kanta-Hämeen puolella, kuin Päijät-Hämeen puolella.

Sivumäärä: 36

Tarkastuskuukausi ja -vuosi: 10/2023

Avainsanat: Nuorisirikollisuus, kriminologia, 15–17-vuotias nuori, pahoinpitely, omaisuusrikos, tutkimuksellinen opinnäytetyö

ABSTRACT

Authors: Property and assault criminality among 15-17-year-olds in the Häme Police Department's area during the years 2018-2022

Type of thesis: *Research-based thesis*

Publicity: Public

Supervisor: Mäkelä Pauli & Mäkinen Mikko

Degree: Bachelor of police services

This thesis deals with property and assault crimes committed by 15-17-year-old youths in the Häme Police Department's area during the years 2018-2022. The thesis examines the crimes committed by young people and those that have been solved using statistics obtained from the police's performance data system. The purpose is to analyze and potentially identify trends in youth criminality and possibly detect regional differences in youth criminality.

First, the thesis introduces the chosen research method and the process of the thesis. The aim is to clarify how the thesis has been conducted for the reader. At the same time, we specify where we have obtained the sources and statistics used in our thesis and how our materials has been selected.

Next, we examine the topic from a criminological perspective and highlight the causes of criminality first as a whole, and then we attempt to elucidate the reasons for young people's criminal behavior. In our thesis, we reviewed and presented various theories used in criminology to create a theoretical framework for our topic.

The statistics acquired for the thesis were first transformed into an easily understandable and visualized format, after which we created tables and charts to examine our topic. Based on these statistics, we analyze youth criminality within the framework of our research questions. After the analysis, we draw conclusions based on the interpretation of the data.

Based on the material and statistics examined, we concluded that youth criminality in the Häme Police Department's area is on the rise and has become more prevalent. We also found that property crime is relatively consistent between the Kanta-Häme and Päijät-Häme regions. However, based on the statistics, assault crime appears to be more common on the Kanta-Häme side than on the Päijät-Häme side.

Pages: 36

Month and year of review: 10/2023

Keywords: Youth criminality, Criminology, 15–17-year-old youth, Assault, Property crime, Research based thesis

1 JOHDANTO.....	6
1.1 Aiemmat tutkimukset aiheesta	6
1.2 Tutkimuksen rakenne	7
2 Aihe ja tutkimuskysymykset	8
2.1 Aihe ja aiheen rajaus	8
2.2 Tutkimusmenetelmät	9
2.2.1 Prosessin vaiheet.....	10
2.2.2 Aineiston haku ja valinta	11
2.2.3 Poliisin tulostietojärjestelmä	12
2.2.4 Aineiston analysointi	12
3 Kriminologia.....	13
3.1 Rikollisuudesta	13
3.1.1 Evoluutiokriminologia	13
3.1.2 Valikoitumisteoriat	13
3.1.3 Sosiaalisen paineen teoria	14
3.1.4 Sosiaalisen kontrollin teoria.....	14
3.1.5 Oppimisteoria.....	14
3.1.6 Leimaamisteoria.....	15
3.1.7 Rutiinitoimintojen teoria.....	15
3.2 Nuorisirikollisuus ilmiönä	15
3.2.1 Sosiaalinen media.....	16
3.2.2 Katujengit.....	17
4 Rikoslaki	18
4.1 Pahoinpitely.....	18
4.2 Lievä pahoinpitely.....	18
4.3 Törkeä pahoinpitely	18
4.4 Näpistys	19
4.5 Ryöstö.....	19
4.6 Petos.....	20
4.7 Lievä petos.....	20
4.8 Vahingonteko	20
4.9 Varkaus	21
5 Tutkimuksen toteutus.....	22
5.1 Tutkimusalue	22
5.1.1 Analyysistä.....	23
5.1.2 Häme	23

5.1.3 Kanta-Häme.....	24
5.1.4 Päijät-Häme	25
6 Tutkimuksen tulokset	27
6.1 Hämeen poliisilaitoksen alue	27
6.1.1 Pahoinpitelyrikokset Hämeen poliisilaitoksen alueella	27
6.1.2 Omaisuusrikokset Hämeen poliisilaitoksen alueella	28
6.1.3 Yhteenveto.....	28
6.2 Kanta-Häme	29
6.3 Päijät-Häme.....	30
6.4 Vertailu	32
7 Pohdinta	34
7.1 Oma oppiminen	34
7.2 Tutkimuksen luotettavuus	34
7.2.1 Luotettavuutta heikentävät seikat.....	35
7.2.2 Luotettavuutta lisäävät seikat.....	35
7.3 Jatkotutkimusehdotukset	36
LÄHTEET	37

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee 15–17-vuotiaiden omaisuus- ja pahoinpitelyrikollisuutta Hämeen poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2022. Opinnäytetyön kirjoittajat, Heinonen & Herranen, olivat poliisiammattikorkeakoulun työharjoittelussa Hämeen poliisilaitoksen pääpoliisiasemalla Lahdessa. Työharjoittelun aikana tapasimme valvonta- ja hälytyssektorin tehtävissä useasti nuoria, jotka olivat ajautuneet rikolliselle polulle jo varhaisessa vaiheessa elämäänsä. Näiden kokemusten perusteella halusimme selvittää missä ikäryhmissä, kuinka paljon ja mitä rikosnimikkeitä nuorten keskuudessa esiintyy eniten. Ajatus tästä syntyi valtamediassa viime vuosina esillä olleesta kasvavasta nuorisoriikollisuuden ilmiöstä. Kiinnostusta aiheeseen herätti myös nuorisoriikollisuuden vaihtelevat syyt ja yleisesti nuorten keskuudessa esiintyvät trendit sekä niiden vaikutus nuoriin. Opinnäytetyömme ei käsittele nuorisoriikollisuuden syitä erityisen syvällisesti, vaan tarkoituksena on tarkastella rikostilastoja ja mahdollisesti tunnistaa alueellisia, rikosnimikkeellisiä sekä ikään liittyviä eroavaisuuksia nuorten rikollisessa käyttäytymisessä.

Työmme käsittelee sekä tarkastelee tilastoja rikoksista, jotka ovat tapahtuneet Hämeen poliisilaitoksen alueella ja ovat näiden kyseisten poliisiasemien tutkimia tapauksia. Hämeen poliisilaitoksen alueeseen kuuluu kaksi erillistä poliisitoiminnan kannalta vaikuttavaa kenttäjohtoaletta Päijät-Häme ja Kanta-Häme. Päijät-Hämeen piiriin kuuluvat Lahden pääpoliisiasema, Heinolan poliisiasema sekä Orimattilan poliisiasema. Kanta-Hämeen piiriin kuuluvat puolestaan Hämeenlinnan poliisiasema, Forssan poliisiasema ja Riihimäen poliisiasema. Hämeen alueen kaksi suurinta poliisiasemaa ovat Lahden pääpoliisiasema ja Hämeenlinnan poliisiasema.

Nuorisoriikollisuus ja sen kasvu ovat ilmiönä huolestuttava sekä vakava, minkä takia koimme aiheen tarkastelun merkittäväksi, sekä ammattitaitoamme kehittäväksi. Päijät-Hämeen ja Kanta-Hämeen alueet valikoituvat opinnäytetyöhömme, koska koimme sen olevan molemmille alueelle mistä omien kokemusiemme pohjalta olisi luontevaa suorittaa tutkimusta opinnäytetyötämme varten.

Opinnäytetyössämme käytämme poliisin tulostietojärjestelmän tilastoja (PolStat), joiden avulla pyrimme tuomaan ilmi 15–17-vuotiaiden omaisuus- ja väkivaltarikosten esiintyvyyttä tarkemmin ja selvittämään onko Hämeen poliisilaitoksen alueen sisällä eri alueilla ja rikosnimikkeissä eroavaisuuksia. Tulemme työssämme käyttämään myös useita lähteitä, joiden avulla pyrimme luomaan käsiteltävälle aiheelle perustaa nuorisoriikollisuuden syistä sekä yleisesti rikollisuudesta sekä kriminologiasta. Opinnäytetyömme keskittyy ajanjaksoon vuodesta 2018, vuoteen 2022, ja tarkastelee nuorten suorittamia, jo ratkaistuja omaisuus- sekä pahoinpitelyrikoksia. Aiheen valinta ja rajausta perustuu henkilökohtaisiin kokemuksiimme työharjoittelumme ajalta sekä eri medialähteiden kirjoituksiin, joiden perusteella nämä rikollisuusmuodot kulkevat toistuvasti käsi kädessä.

1.1 Aiemmat tutkimukset aiheesta

Nuorten rikollisuuteen liittyviä tutkimuksia on tehty aikaisemminkin. Yhtenä esimerkkinä esittelemme Riku Lahtisen ja Robin Jalkasen poliisiammattikorkeakoulussa tekemän opinnäytetyön ”Nuorisoriikollisuuden muutokset Suomessa 2015–2020”. Kyseisessä opinnäytetyössä on ollut tarkoituksena tutkia Suomen nuorisoriikollisuuden muutoksia ja suuntaa kyseisiltä vuosilta.

Laura Pehkonen ja Angeliina Pentinpuro ovat tehneet poliisiammattikorkeakoulussa opinnäytetyön ”Roadman -ilmiö Suomessa”. Kyseisessä opinnäytetyössä on tutkittu kyseistä ilmiötä yhteiskunnallisella tasolla ja sen esiintyvyyttä valtakunnallisesti.

Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa Tatu Manninen ja Liisa Nihtilä ovat tehneet opinnäytetyön ”Nuorisorikollisuus ja sen muutokset Kymenlaakson alueella”. Opinnäytetyössä Manninen ja Nihtilä ovat tutkineet muutoksia nuorten rikollisessa käyttäytymisessä. Kohderyhmänä opinnäytetyössä on ollut 15–20-vuotiaat nuoret.

Vuonna 2006 Päivi Honkatukia ja Janne Kivivuori ovat julkaisseet Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen, Nuorisotutkimusverkoston ja Nuorisoasiain neuvottelukunnan yhteishankkeessa julkaisun ”Nuorisorikollisuus, määrä, syyt ja kontrolli”. Kyseisessä julkaisussa käydään läpi nuorten rikollisuuden määrää, sen kehitystä, mistä se kehitys saattaa johtua ja nuorisorikollisuuden kontrollia. Tutkimus on tehty vuonna 2006, mutta siitä huomaa, että nuorten rikollisuus on ollut puheenaiheena jo kauan.

1.2 Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksemme tulee koostumaan johdannosta, teoriaosuudesta, itse tutkimuksesta, tutkimuksen tuloksesta ja omasta pohdinnasta. Johdannossa esittelemme lyhyesti, mitä tulemme opinnäytetyössämme tekemään. Sen tarkoituksena on antaa lukijalle alustavasti tietoa, mitä opinnäytetyössämme tullaan käsittelemään.

Johdannon jälkeen toisessa luvussa käydään läpi aihetta laajemmin sekä sen rajausta ja mitä tutkimusmenetelmää olemme käyttäneet opinnäytetyössämme. Kolmannessa luvussa on käsitelty teoriaa rikollisuudesta ja mikä aiheuttaa rikollisuutta. Teoriaan olemme hyödyntäneet monipuolisesti erilaisia lähteitä. Lähteet, joita olemme käyttäneet opinnäytetyössämme ovat erilaisen kirjallisen aineiston hyödyntäminen, ja jotka luetellaan työn lopuksi lähdeluettelossa.

Opinnäytetyössämme viidennen luvun (Tutkimuksen toteutus) jälkeen tulemme käymään tilastoja läpi avaamalla ja tulkitsemalla sisältöä. Tutkimuksessa olemme hyödyntäneet poliisin tulostietojärjestelmästä (PolStat) hankittuja tilastoja, joiden avulla on mahdollista tarkastella, minkälaista nuorisorikollisuus on Hämeen poliisilaitoksen alueella. PolStatista saamme myös opinnäytetyöhömmme tarkat määrät tarkastelemiimme rikosnimikkeisiin, jotka olemme opinnäytetyötämme valinneet.

Opinnäytetyömme viimeisissä luvuissa käsittelemme tutkimuksen tuloksia ja purimme vastaamaan valitsemiimme tutkimuskysymyksiin. Tulemme myös pohtimaan omaa opinnäytetyötämme kriittisesti, arvioimaan sen luotettavuutta ja kertomaan omaa pohdintaamme opinnäytetyön tekemisestä, kuin myös tilastojen kautta ilmi tulleista tuloksista.

2 AIHE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tässä kappaleessa kerromme aiheesta, aiheen rajauksesta ja tutkimusmenetelmästä, jota olemme käyttäneet tässä opinnäytetyössä. Kerromme myös, miten olemme hakeneet ja valinneet aineistoa tähän opinnäytetyöhön. Avaamme myös tapaa, jolla olemme analysoineet saamiamme tilastoja.

2.1 Aihe ja aiheen rajaus

Yleisesti on vaikuttanut, että nuorisrikollisuus olisi nousussa. Myös valtamedian kautta on jatkuvasti tullut yleisön tietoon nuorten rikollisuus ja jengiytyminen kasvavana ilmiönä. Tämän ilmiön perusteella koimme aiheen ajankohtaiseksi ja merkittäväksi.

Rajasimme tutkimuksemme käsittelemään nimenomaan 15–17-vuotiaiden nuorten omaisuus- ja väkivaltarikollisuutta. Väkivalta- sekä omaisuusrikollisuus ja niihin liittyvät rikosnimikkeet tuntuivat useasti esiintyvän käsikädessä nuorison keskuudessa. Pyrimme siis tutkimuksessamme selvittämään, onko nuorten rikollisuudessa tapahtunut muutosta Hämeen poliisilaitoksen alueella ja, jos niin mihin suuntaan. Pyrimme myös tutkimuksessamme tarkastelemaan, että minkälaista vaihtelevuutta rikosnimikkeissä ja yleisesti rikosten määrissä kyseisissä ikäryhmissä on. Tutkimuksessamme pyrimme kokonaisvaltaisesti vertailemaan, onko nuorten rikollisuudessa eroja Hämeen poliisilaitoksen sisällä. Pyrimme tarkastelemaan aihetta seuraavien tutkimuskysymyksien avulla:

- Onko nuorten omaisuus- ja pahoinpitelyrikollisuus rikollisuus ollut kasvussa vai laskussa Hämeen poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2022?
- Onko nuorten omaisuus- ja pahoinpitelyrikollisuudessa alueellisia eroavaisuuksia Hämeen poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2022?

Tutkimuksemme käsittelee rikosnimikkeiden osalta pahoinpitely- sekä omaisuusrikoksia, joiden rajuksen ja valinnan avaamme seuraavaksi. Kyseisten rikosnimikkeiden tarkastelun on aiheellista, koska työharjoittelumme aikana kohtasimme usein edellä mainittuja rikosnimikkeitä, joissa alaikäiset nuoret olivat jollain tavalla osallisia. Rajasimme tutkimuksemme käsittelemään väkivaltarikoksista vain pahoinpitelyrikoksia. Tämä valinta tehtiin, koska poliisin tulostietojärjestelmää tarkastellessamme oli havaittavissa, että muista väkivaltarikoksiin kuuluvista rikoksista, kuten henkirikoksista tai seksuaalirikoksista ei ole tuomittu käytännössä lähes yhtään 15–17-vuotiasta Hämeen poliisilaitoksen alueella. Tämän vuoksi oli tarkoituksenmukaista karsia henki- ja seksuaalirikokset pois tutkimuksestamme, jolloin opinnäytetyössämme käsitellään useammin ilmenneitä pahoinpitelyrikoksia. Tämä mahdollistaa samalla selkeämmän otannan tutkimustamme varten sekä tulkittavamman tuloksen.

Omaisuusrikollisuus on rikosnimikkeiden ylempänä kategoriana erittäin laaja ja sen alle mahtuu lukuisia rikoslain mukaisia rikosnimikkeitä, joista osa on erittäin harvinaisia. Suurinta osaa näistä rikosnimikkeistä ei esiinny Hämeen poliisilaitoksen alueella poliisin tulostietojärjestelmän mukaan lähes koskaan tarkastelemassamme ikäryhmässä. Tämän kaltaisia rikoslain mukaisia rikoksia, joita olemme rajanneet pois tästä tutkimuksesta ovat esimerkiksi kavallus, vero- ja avustusrikokset, kätkemisrikokset, vakuutuspetos, salakuljetus, kiskonta sekä kirjanpitorikos. Nämä rikosnimikkeet ovat esimerkkejä omaisuusrikosnimikkeistä, joita olemme karsineet tutkimuksestamme pois. Ei olisi opinnäytetyöllemme tarkoituksenmukaista luetella jokaista rikosnimikettä, jota emme tule tarkastelemaan työssämme. Tämän vuoksi listaamme vain ne rikoslain mukaiset rikosnimikkeet, joita tarkastelemme tutkimuksessamme valitun kohderyhmän osalta.

Rikoslain (19.12.1889/39) mukaiset rikosnimikkeet, joita tulemme opinnäytetyössämme tarkastelemaan on:

- Pahoinpitely (RL 21:5§)
- Lievä pahoinpitely (RL 21:7§)
- Törkeä pahoinpitely (RL 21:6§)
- Ryöstö (RL 31:1§)
- Näpistys (RL 28:3§)
- Varkaus (RL 28:1§)
- Petos (RL 36:1§)
- Lievä petos (RL 36:3§)
- Vahingonteko (RL 35:1§)

2.2 Tutkimusmenetelmät

Jokaisen ammattikorkeakoulun viimeisenä suurena opintosuorituksena tehdään opinnäytetyö, jotta opiskelija saa tutkintonsa suoritetuksi hyväksyttävästi. Opinnäytetyössä on tarkoituksena se, että opiskelija osoittaa osaavansa hyödyntää koulutuksessa saamiensa tietoja ja taitoja tekemällään lopputyöllä. Opinnäytetyön tarkoitus on esitellä oman alan tietoutta, kriittistä ajattelua ja tuoda ilmi, että opiskelijalla on taidot ja kyky analysoida ja perustella tietojaan oppimansa perusteella. (ammattikorkeakouluopinnot.fi.)

Opinnäytetyön voi toteuttaa hyödyntämällä erilaisia rakennemalleja. Tutkimuslähtöisessä rakennemallissa työ perustuu tietoon ja käytännön soveltamiseen. Tutkimuksella saatu tietoperusta ohjaa tekijää valintoihin, joita ovat ongelmanasettelu, metodien valinta, tulosten tulkinta ja johtopäätösten teko. (Centria ammattikorkeakoulu, 2012.)

Opinnäytetyö voidaan tehdä myös toiminnallisena työnä. Se eroaa tutkimuksellisesta opinnäytetyöstä, sillä tavalla, että työssä ei välttämättä ole lainkaan tietoperustaa vaan tietoperusta näkyy käytännöllisissä ratkaisuissa. (Centria ammattikorkeakoulu, 2012.)

Työ voidaan myös laatia tavalla, jossa on tarkoituksena suunnitella ja toteuttaa jonkinlainen tuote tai palvelu. Tätä kutsutaan produktiiviseksi opinnäytetyöksi. Kyseisessä rakennemallissa työ jaetaan vaiheisiin ja koko työ rakennetaan näiden vaiheiden kautta. Opinnäytetyön päätteeksi on tarkoitus ehdottaa tutkimuksen tuloksen perusteella valittuun kohteeseen sopivaa toimintaa tai muutosta (Centria ammattikorkeakoulu, 2012).

Jos on olemassa jonkinlainen ongelma, voidaan opinnäytetyö toteuttaa ongelmanratkaisurakenteisena opinnäytetyönä. Kun tämänkaltaista opinnäytetyötä aloitetaan tekemään, on työn keskiössä ongelman kuvaus ja sen rajaus. Kirjoitettaessa tämän kaltaista opinnäytetyötä on oleellista se, että prosessia kuvataan ja arvioidaan Valmiissa opinnäytetyössä, kuvaillaan ja arvioidaan ratkaisuksi päädytyn vaihtoehdon hyviä ja mahdollisia huonoja puolia. (Centria ammattikorkeakoulu, 2012).

Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa kahteen erilaiseen kategoriaan, kvantitatiiviseen- ja kvalitatiiviseen menetelmään. Kvalitatiivisessa menetelmässä on useita suuntauksia, erilaisia tiedonhankintatapoja ja lukuisia analyysimenetelmiä (KvaliMOTV). Seuraavaksi tulemme käymään läpi ja tarkastelemme kvantitatiivista menetelmää, jonka olemme valinneet opinnäytetyöhömme tutkimusmenetelmäksi.

Opinnäytetyömme on kvantitatiivinen tutkimus eli määrällinen tutkimus. Kvantitatiivisen tutkimuksen piirteisiin kuuluu asioiden selvittäminen lukumäärien ja prosenttiosuuksien kautta. Määrällisessä tutkimuksessa on myös oleellista, että valitsee alueeksi ja lähdeaineistoksi tarpeeksi suuren kokonaisuuden, mistä aikoo oman tutkimuksensa tehdä. Mm, maantieteellisen alueen on oltava riittävän suuri, jotta kvantitatiiviseen tutkimukseen on saatavissa riittävän paljon aineistoa, jonka perusteella on tutkimusta mahdollista tehdä ja saada aikaiseksi tuloksia johtopäätösten tekoa varten (Tarja Heikkilä, 2014).

Määrällisellä tutkimuksella pyritään keräämään tietoa tasapuolisesti, mahdollisimman laajasti ja konkreettisesti. On hyvin tärkeää, että saatavien tulosten hyödyntämisen kannalta, että kohde on kuitenkin rajattu tarkasti. Määrällinen tutkimus käyttää menetelmiä ja mittauksia numeerisesti. Siitä syntyvät tulokset ja johtopäätökset perustuvat tilastollisiin menetelmiin (Vesa Niskanen, 2010, s.58).

Kuvailevassa tilastoanalyysissä pyritään kuvaamaan ja tiivistämään jonkin määrällisen muuttujan tai useamman muuttujan yhteisvaihtelua. Kuvailevassa tilastoanalyysissä ei kuitenkaan pyritä tekemään tulosten pohjalta minkäänlaisia yleistyksiä laajempaan joukkoon tai ryhmittymään. (KvantimOTV, 2004).

Opinnäytetyössämme on siis aikomus tarkastella Hämeen poliisilaitoksen alueella olevien 15–17 –vuotiaiden omaisuus ja pahoinpitelyrikosten esiintyvyyttä tilastojen avulla. Näin ollen kvantitatiivinen tutkimus tutkimusmenetelmänä sopii opinnäytetyömme toteuttamiseen hyvin. Hämeen poliisilaitos kattaa tarpeeksi suuren maantieteellisen alueen, josta saadun alueellisen otannan koemme riittävän tutkimustamme varten.

Kvantitatiiviseen tutkimukseen tarvittavia tietoja voidaan hankkia tilastoista ja tutkimuksista, joita on kerätty muun kuin tutkimusta tekevän tahon toimesta. Tietoja voidaan koota rekistereistä, tietokannoista, tilastoista tai niitä voi myös kerätä itse. Valmiit aineistot ovat harvoin suoraan valmiiksi analysoitavassa ja hyödynnettävässä muodossa vaan tulee niitä usein itse muokata kvantitatiivisessa tutkimuksessa hyödynnettävään muotoon. Kerätyn tiedon muokkaaminen ja yhdisteleminen on hyvin tavanomaista, mutta tiedot tulee aina huolellisesti tarkastaa, ennen johtopäätösten tekoa (Heikkilä Tarja, 2014).

Opinnäytetyömme hyödyntää toteutuksessaan tilastollisen tutkimuksen piirteitä. Tilastollinen tutkimus on pelkistettynä ja yksinkertaisesti selitettynä numeroiden hyödyntämistä. Tilastollinen tutkimus pohjautuu jo nimensä mukaisesti tilastotieteeseen. Tilasto ja tilastotiede ovat keskeisiä termejä, jos pyrkii ymmärtämään tilastollista tutkimusta. Tilasto on lukusarjoja esitettyjä reaalisia tapahtumia tai asioita koskeva esitys tai tieto, joka on saatu koottua yhdistelemällä yksittäisiä tapauksia. Tilasto on siis yhteenveto lukuisista yksittäisistä tapauksista tai tapahtumista. Tilastoissa esiintyvä tieto voidaan esittää erilaisten kaavioiden tai taulukoiden avulla. Tilastotiede puolestaan on kokemukseräisen eli empiirisen numeerisen tietoaineiston koontia, analysointia, suunnittelua sekä esittämistä käsittelevä tiede. Tilastotiede on tutkijan apuväline aineiston perkaamiseen, muokkaamiseen sekä esittämiseen (Valli, Raine, 2001, s. 9).

2.2.1 Prosessin vaiheet

Kvantitatiivisen tutkimusprosessiin kuuluu tutkimusongelman määrittäminen. Tällä tarkoitetaan sitä, että havaitaan jonkinlainen ongelma tai ilmiö, johon halutaan saada tutkimuksella vastaus tai vahvistus oletukseen (Tarja Heikkilä, 2014). Esimerkkinä oma opinnäytetyömme, jossa haluamme saada vastauksen siihen onko Hämeen poliisilaitoksen alueella eroavaisuuksia Kanta-Hämeen ja

Päijät-Hämeen alueella omaisuus- ja pahoinpitelyrikoksissa 15–17-vuotiaiden osalta. Samassa yhteydessä määritetään omalle tutkimukselle tavoitteet ja hankitaan taustatietoa oman työn materiaaliksi. Oleellinen osa hyvää ja laadukasta tutkimusta on myös tutkimussuunnitelman laatiminen.

Seuraavana vuorossa on aikaisempiin tutkimuksiin ja kirjallisuuteen perehtyminen. Nykyaikana tutkimuksia on jo laadittu paljon ja kirjallisuutta kirjoitettu, joten on oleellista perehtyä niihin jo valmiiksi ennen kuin alkaa työstämään omaa tutkimustaan (Tarja Heikkilä, 2014).

Kvantitatiivisen tutkimusprosessin alkuvaiheessa on hyvä muodostaa jo mahdollinen hypoteesi alkuvaiheessa. Hypoteesilla tarkoitetaan johonkin aikaisempaan tutkimukseen tai teoriaan perustuvaa olettamusta (Tarja Heikkilä, 2014). Harjoittelussamme Lahden pääpoliisiasemalla kohtasimme usein nuoria niin kenttätöissä kuin rikostutkinnassakin. Käsitimme, että nuorisrikollisuus on Päijät-Hämeen alueella nousussa, vaikka mitään tilastollista faktaa meillä ei vielä tähän mennessä ollut saatavilla.

Laadukkaaseen tutkimukseen tarvitaan myös tietoa. Tutkimuksessa saatetaan tarvita tietoa ulkopuolisilta henkilöiltä, jolloin kyseeseen tulee tiedonkeruuvälineen rakentaminen eli esimerkiksi jonkinlaisen lomakkeen laatiminen. Lomakkeella on tarkoitus esittää jonkinlainen kysymys, jolla pyritään saamaan mahdollisimman laajasti vastauksia (Tarja Heikkilä, 2014).

Jotta saadaan laadukas tutkimus tehtyä, on kerättävä mahdollisimman kattavasti tietoa aiheesta, josta tutkimus tehdään. Tällä tarkoitetaan sitä, että kasataan kaikki materiaali selkeäksi kokonaisuudeksi, kuten esimerkiksi tilastot, jotka on hankittu esimerkiksi kootulla kyselylomakkeella. Saadut ja mahdollisesti laaditut tilastot käsitellään ja analysoidaan. Ne tulee raportoida ja avata helposti omaksuttavaan sekä ymmärrettävään muotoon (Tarja Heikkilä, 2014).

Tutkimuksen lopuksi saatuja tilastoja hyödynnetään. Tällä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen alkuvaiheessa on esitetty jonkinlainen kysymys, johon halutaan saada vastaus tutkimuksen avulla. Kootusta tilastosta tehdään johtopäätöksiä (Tarja Heikkilä, 2014). Esimerkkinä johtopäätöksistä voimme käyttää omaa opinnäytetyötämme, jossa pyrimme saamaan vastauksia Hämeen nuorten rikollisuudesta. Tulemme hankkimaan tilastot poliisin tulostietojärjestelmästä ja näistä tilastoista teemme analysoinnin jälkeen johtopäätökset tutkimuskysymyksiimme.

2.2.2 Aineiston haku ja valinta

Opinnäytetyössämme on tarkoituksena hakea mahdollisimman laajasti ja kattavasti tietoa internetistä ja kirjallisuudesta. Lähteiksi pitää löytää esimerkiksi erilaisia uutisia nuorten rikollisuudesta ja tilastoja, jotka kuvaavat nuorten rikollisuutta. Opinnäytetyössämme pyrimme keskeisenä lähteenä käyttämään poliisin tulostietojärjestelmästä saamiamme tilastoja, jotka kuvaavat tarkasti opinnäytetyössämme käytettyjä rikosnimikkeitä, joiden tekijöinä on 15–17-vuotiaat Hämeen poliisilaitoksen alueella.

Aiemmin kerrottujen lähteiden hakumenetelmien perusteella päädyimme tekemään opinnäytetyötämme tilastollisen tutkimuksen. Uskoimme yhdessä, että siten saamme parhaiten ja luotettavimmin toteutettua tutkimuksen opinnäytetyötämme varten. Nuorten rikollisuudesta löytyi internetistä paljon erilaista ja kattavaa dataa uutisten ja haastattelujen muodossa. Myös poliisin tulostietojärjestelmästä löytyvät tarkat tilastot vahvistivat ajatusta tehdä opinnäytetyötämme tilastollinen tutkimus.

Opinnäytetyössämme emme kokeneet tarpeelliseksi tehdä laajempia kyselyitä tai haastatteluita. Internetistä, kirjallisuudesta ja poliisin tulostietojärjestelmän tilastoista saamme tarvittavan materiaalin luotettavaa tutkimusta varten.

Opinnäytetyössämme olemme käyttäneet hakusanoja; “nuoret ja rikollisuus”, “mikä ajaa nuoret tekemään rikoksia” ja “kuinka yleistä on nuorten rikollisuus” hakiessamme tietoa avoimista tietolähteistä internetistä. Näillä hakusanoilla saamiemme lähteiden perusteella olemme valinneet opinnäytetyöhömmme kokonaisuuksia, joiden tunnistimme olevan luotettavia. Esimerkkejä tällaisista lähteistä ovat poliisin internet-sivut, luotettavat uutismediat, internetistä löytyvä kirjallisuus sekä Helsingin yliopiston julkaisut aiheesta. Lähdekirjallisuutta ja yleisesti lähteitä tarkastellessa pyrimme myös siihen, että ne olisivat julkaistu mahdollisimman lähellä vuosia 2018–2022.

2.2.3 Poliisin tulostietojärjestelmä

Tutkimusta varten hankitut tilastot on hankittu poliisin tulostietojärjestelmästä “PolStatista”. Poliisi tunnistaa ja tarkastelee toiminnalleen merkittäviä ilmiöitä paremmin tilastojen ja analyysien avulla. Poliisihallituksen analyysitoiminto tuottaa analyysit ja tilastot poliisille vuosittain, joiden avulla on tunnistettavissa trendejä sekä ilmiöitä. Analyysien avulla on mahdollista ottaa erilaisia näkökulmia poliisin toimintaympäristön kehitykseen. Osa analyysitoiminnon tuottamista tilastoista on salaista tietoa, ja ne ovat vain poliisin omaan käyttöön tarkoitettuja. Suurin osa poliisin tilastoista on kuitenkin yleisesti suurelle väestölle saatavilla tarkastelua varten. Tässä tutkimuksessa käsitellyt poliisin tulostiedot ovat kaikki julkisia (Poliisi.fi -verkkosivu).

2.2.4 Aineiston analysointi

Tilastollisessa tutkimuksessa analysointivaihe alkaa, kun saatu aineisto on tarkastettu ja laitettu taulukkoon, jossa jokainen rivi vastaa jonkin ominaisuuden mittauksia. Tämän jälkeen taulukossa olevat tiedot tiivistetään, eli niistä tehdään merkityksellisiä. Tutkimukseen kerättyä tietoa tarkastellaan ja sen jälkeen niistä lasketaan esimerkiksi prosenttiosuuksia. Tehdyn analyysin perusteella taulukon sisältämät tiedot luokitellaan, pelkistetään ja arvioidaan varsinaiseen tilastotaulukkoon. Tämä edesauttaa sitä, että saadusta aineistosta saadaan helpommin ymmärrettävä ja se on lukijalle selkeämmin luettavissa (Tilastokeskus.fi).

Koimme, että tämä tapa sopii parhaiten opinnäytetyöhömmme. Tarkoituksenamme on muuttaa poliisin tulostietojärjestelmästä saatuja tilastoja taulukoiksi ja kuvioiksi ja sen jälkeen analysoida prosenttiosuuksin, onko nuorten tekemät omaisuus- ja pahoinpitelyrikokset lisääntyneet Hämeen poliisilaitoksen alueella. Opinnäytetyössämme on myös tarkoitus verrata Päijät-Hämeen ja Kanta-Hämeen nuorten tekemiä rikoksia valikoimissamme rikosnimikkeissä. Prosenttiosuuksin pystymme tuottamaan mahdollisimman luotettavan tiedon vastaukseemme.

Opinnäytetyössämme esitämme erilaisia kuvioita, joita kutsutaan tilastokuvioiksi. Yhtenä tilastokuviona käytämme piirakkakuviota eli ympyrädiagrammia. Ympyrädiagrammilla saadaan painotettua vastausten prosenttiosuuksia selkeästi ja visuaalisesti (Tilastokeskus.fi). Opinnäytetyössämme kuvaamme Päijät-Hämeen ja Kanta-Hämeen eroavaisuuksia prosenttiosuuksin ympyrädiagrammeilla.

Opinnäytetyössämme käytämme myös pylväskaavioita. Pylväskaaviota käytetään esimerkiksi yleisesti siinä tarkoituksessa, kun halutaan saada vastauksia siihen, kuinka moni on vastannut johonkin kyselyyn (Tilastokeskus.fi). Omassa opinnäytetyössämme pylväskaavioita hyödyntämällä pystymme kuvaamaan mahdollisimman selkeästi rikoksien määrää tarkastelemallamme alueella sekä aikajaksolla.

3 KRIMINOLOGIA

Kriminologia on tieteenala, jossa tutkitaan kokemukseen ja havainnointiin perustuvaa reaktiota. Kriminologiassa tarkastellaan laajasti erityyppisiä rikoslajeja esimerkiksi väkivaltarikollisuudesta nyky-yhteiskunnassa nousevaan kyberrikollisuuteen. Kriminologiassa tutkitaan rikollisuuden syitä kuin myös niiden aiheuttamia seurauksia (Helsingin yliopisto - Mitä on kriminologia).

3.1 Rikollisuudesta

Nuortennetti.fi -sivuston mukaan rikoksella tarkoitetaan ihmisen toiminnan seurauksena tapahtunutta tekoa, mikä on rikoslilla säädetty rikokseksi. Myös jonkin asian tekemättä jättäminen voi olla rikos. Suomessa rikosoikeudellinen vastuu alkaa, kun henkilö täyttää 15-vuotta (RL 3:4 §). Ennen sitä nuori ei ole rikosoikeudellisessa vastuussa eli tehdessään alle 15-vuotiaana rikoksen ei joudu oikeuteen, eikä heitä rangaista kyseisestä rikoksesta (Nuortennetti.fi).

Ihmiset tekevät rikoksia erilaisista syistä. Janne Kivivuori on kirjassaan eritellyt seitsemän kappaletta rikollisia teoriasuuntauksia. Kyseiset teoriasuuntauokset ovat erilaisia näkökulmia ja ne eivät poissulje toisiaan, vaan sen sijaan voivat toimia päällekkäisinä.

3.1.1 Evoluutiokriminologia

Teoria perustuu Charles Darwinin evoluutioteoriaan. Siinä selitetään ihmisen evoluution seurauksena ihmisille kehittyneitä käyttäytymispiirteitä ja käyttäytymistä. Esimerkkinä ihmisen luontainen aggressiivisuus. Tällä teorialla on haettu miesten ja naisten välille selityksiä rikoskäyttäytymiseen. Erilaisten tutkimuksien perusteella on saatu selvyttä siitä, että miehet syyllistyvät väkivaltarikoksiin, varsinkin vakaviin sellaisiin (Kivivuori, 2008, s.50).

Kyseisen teorian yksi selitys tälle on, että naisilla on alttius välttää päätymistä väkivaltilanteisiin miehiä vähemmän. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa miesten toimesta on perusteltu sillä, että miehellä on taipumusta kontrolloida naisen käyttäytymistä väkivallalla (Kivivuori, 2008, s.50).

Ihmisten moraalitunteita eli rikoksien paheksumista ja siitä syntyvää katumusta on perusteltu kyseisellä teorialla. Evoluutiokriminologian mukaan ihmisille on kehittynyt luontaisesti kykyjä toimia yhteiskunnan sallimissa rajoissa ja täten välttää yhteiskunnan sääntöjen rikkomista (Kivivuori, 2008, s.50).

3.1.2 Valikoitumisteoriat

Valikoitumisteorian mukaan on ihmisiä, jotka syyllistyvät tekemään rikoksia muita ihmisiä todennäköisemmin. Syitä tälle voivat olla esimerkiksi ihmisen aggressiivisuus sekä käyttäytyminen, joka on impulsiivista tai sitten kognitiivisten kykyjen puutteellisuutta. Äsken mainitut syyt ovat myös yhteydessä huono-osaisuuteen, jonka on todettu lisäävän todennäköisyyttä syyllistyä rikolliseen tekoon (Kivivuori, 2008, s.90).

Rikoskäyttäytymistä voidaan selittää huonolla itsekontrollilla eli itsekontrolliteorialla. Kyseiseen kategoriaan soveltuvat ihmiset tekevät rikoksia omien mielihalujensa takia ja he eivät ajattele tekemänsä rikoksen jälkeisiä seurauksia. Heikon itsekontrollin on todettu selittävän osan ihmisten väkivaltaisesta käyttäytymisestä (Kivivuori, 2008, s.98).

Ihmisten rikoskäyttäytymistä on selitetty myös biososiaalisella teorialla. Biososiaalisella teorialla on pyritty selittämään ihmisten syytä tehdä rikoksia kyseisen ihmisen yksilöllisten ominaisuuksien ja ympäristön vuorovaikutuksen seurauksena (Kivivuori, 2008, s.105).

Valikoitumisteoriassa rikoskäyttäytymiseen voidaan puuttua tilannetorjunnalla. Tilannetorjunnalla pyritään ehkäisemään ja vaikeuttamaan tilanteita, jossa rikolliset teot ovat mahdollisia. Päihdepolitiikka on myös tärkeä osa rikollisiin tekoihin puuttumisessa kuin myös avun antaminen tarpeeksi ajoissa heikoissa asemissa oleville perheille (rikoksentorjunta.fi, 2018).

3.1.3 Sosiaalisen paineen teoria

Sosiaalisen paineen teorian mukaan ihmiset valitsevat rikoksien tekemisen olosuhteiden johdosta. Kulttuurin mukaan ihmisille on tullut tarve vaurastua elämässä. Harvojen tässä onnistuttua ihmiselle tulee turhautumista, joka voi oireilla esimerkiksi rikoksina. Yhteiskunnassa vallitsevat ihanteet kuin myös omassa elämässä kokemat vastoinkäymiset voivat aiheuttaa stressiä ja painetta, jotka voivat johtaa suorittamaan rikoksia (Kivivuori, 2008, s.139).

Huono-osaisuuden kautta syntyneitä sosiaalista painetta on pidetty rikollisuuden selittäjänä. Huono sosiaalinen asema on ollut selkeästi yhteydessä siihen, että ihminen ajautuu tekemään rikoksia. Esimerkiksi nuorilla vanhempien huono asema työmarkkinoilla, vajavainen koulutus ja perheen huono taloudellinen tilanne lisäävät nuorilla riskiä lähteä rikolliselle tielle (Kivivuori, 2008, s.139).

3.1.4 Sosiaalisen kontrollin teoria

Jokaisella ihmisellä on haluja ja tarpeita. Halut ja tarpeet ihminen pyrkii tyydyttämään viimekädessä, vaikka rikollisin keinoin. Kaikilla ihmisillä on omat sosiaaliset siteet ja kontrollit, jotka voivat hillitä tai estää ihmisiä joutumasta rikolliselle tielle. Sosiaalisen kontrollin voi jakaa kahteen eri tyyppiin: viralliseen- ja epäviralliseen kontrolliin. Virallisella kontrollilla tarkoitetaan esimerkiksi viranomaisten valvomia sääntöjä ja niihin kuuluvia toimenpiteitä. Epävirallisella kontrollilla tarkoitetaan taas ihmisten kirjottamattomia sääntöjä, jotka voivat aiheuttaa pahennusta muissa kansalaisissa (Kivivuori, 2008, s.194).

Ihmiset kuuluvat yhteiskunnallisiin instituutioihin. Instituutioita ovat esimerkiksi parisuhde tai oma työpaikka. Näihin instituutioihin kuulumisen motivoi ihmistä olla tekemättä rikoksia, koska rikosten tekeminen voi vaikuttaa omaan instituutioon. Alkoholilla on taas vaikutus ihmisen kontrolliin. Alkoholin vaikutuksen alaisena ihmisen kontrolli saattaa heikentyä ja tämän seurauksena syyllistyminen rikokseen helpottuu. Niillä ihmisillä kenellä on heikompi itsekontrolli kuin muilla, on myös suurempi riski joutua rikolliselle tielle esimerkiksi hakeutumalla ympäristöihin, missä tapahtuu herkemmin rikoksia (Kivivuori, 2008, s.194).

Tämän teorian mukaan rikosten ehkäisyssä kannattaa panostaa instituutioihin, jotka vähentävät rikollisuutta. Näitä ovat mm, työsuhteet, jotka ovat vakaita, koulu, perhe ja erilaiset aktiiviset paikallisyhteisöt. Nuorille, jotka ovat joutuneet tai ovat joutumassa koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle kuuluu järjestää erilaisia tukitoimia. Tukitoimien avulla nuori mahdollisesti pääsee takaisin yhteiskuntaan kiinni (rikoksentorjunta.fi, 2018).

3.1.5 Oppimisteoria

Oppimisteorian mukaan ihminen oppii rikoskäyttäytymisen ryhmistä ja sosiaalisista tilanteista. Tilanteista ja ryhmistä opitut mallit omaksumalla rikosten tekeminen mahdollistuu. Keskeinen teoria

on neutralisaatioteoria. Tämä teoria tutkii ihmisen tapaa selitellä tekemiään rikoksia itselle ja muille. Selittelemällä rikoksiaan ihminen pyrkii oikeuttamaan tekemiään rikoksia ja näyttämään sen positiivisena tekona muille ihmisille. Tekoaan rikoksen tehnyt henkilö voi selitellä esimerkiksi sillä, että ei ole aiheuttanut tekemällään rikoksella vahinkoa uhrille tai hän on kokenut painostusta tehdä rikoksen (Kivivuori, 2008, s.220).

Oppiminen sosiaalisesti on isossa osassa neutralisaatiotavoille. Näiden tapojen oppiminen voi alentaa kynnystä tehdä rikoksia. Rikoskäyttäytymistä tukevaa selittelytapaa voidaan oppia esimerkiksi internetissä. Internetissä nuori voi omaksua erilaisia malleja rikosten toteuttamiseen. Kaveriporukalla voi olla tässä yhteydessä myös suuri vaikutus (Kivivuori, 2008, s.220).

Ehkäisemällä tilanteita, jossa nuoret oppivat rikoksen tekemisen malleja, pystytään ehkäisemään nuorten joutumista rikolliselle tielle. Pitkät laitostuomiot eivät välttämättä ole paras ratkaisu, vaan nuoret pitäisivät ohjata ohjelmiin, jotka ehkäisevät rikoskäyttäytymistä (rikosentorjunta.fi, 2018).

3.1.6 Leimaamisteoria

Yhteiskunnassa on tapana, että rikokseen syyllistynyt henkilö on aina rikollinen. Ympäristö, jossa ihminen nähdään vain rikollisena aiheuttaa sen, että ihmisen käsitys itsestään muovautuu siihen, että on rikollinen. Tämä taas johtaa siihen, että henkilö jatkaa rikollista toimintaa madaltuneella kynnyksellä (Kivivuori, 2008, s.267).

Leimaamisen seurauksena ihmiset ovat luoneet oman sosiaalisen luomuksensa. Siihen ei välttämättä kuulu pelkät rikolliset, vaan huumeiden käyttäjät tai muuten poikkeavaa elämäntyyliä toteuttavat ihmiset esimerkiksi taiteilijat. Poikkeavuus syntyy siitä, että ihminen rikkoo normaalia sosiaalista sääntöä. Rikolliseksi tuleminen ei määrity välttämättä laista tai rikoksesta vaan sen juuret ovat yhteiskunnassa yhteisössä ja sen toiminnassa. Rikollisuuden määrittäminen on teorian mukaan yhteisön käsissä (Kivivuori, 2008, s.267).

Leimaamisteorialla selitetään erityisesti rikosten jatkamista ensimmäisen rikoksen jälkeen. Leimautumalla rikolliseksi ihmisen oma ajattelu maailma ja ympäristön suhtautuminen vaikuttavat rikoksen uusimiseen. Rikokseen syyllistyneen voi olla esimerkiksi vaikea palata takaisin normaalin arkeen, työelämään tai perhe-elämään. Näiden asioiden ulkopuolelle jääminen vaikeuttaa rikoksista luopumista. Rikosten jatkamista voidaan ehkäistä tukemalla ihmistä. Tukemista on muun muassa palaminen työelämään ja sitä kautta helpotetaan sitoutumaan yhteiskuntaan (rikosentorjunta.fi, 2018).

3.1.7 Rutiinotoimintojen teoria

Rutiinotoimintojen teoria ei ota kantaa motiiveihin, jotka rikollisilla ovat. Se selittää arkirutiinien pohjalta rikosten tapahtumia. Teorian mukaan rikos tapahtuu, kun motivoituneelle tekijälle tulee arjessa vastaan rikokselle sopiva kohde tai rikoksen tekijä kohtaa valvomattomassa tilanteessa rikoksen uhrin. Rikosta ei tapahdu, jos jokin edellä mainituista puuttuu. Teorian avulla voidaan selittää miksi tai millainen tapahtuma täytyy olla, jotta ihminen syyllistyy alun perin rikokseen (Kivivuori, 2008, s.322).

3.2 Nuorisirikollisuus ilmiönä

Nuorisirikollisuus on viime vuosina ollut nouseva ilmiö ja sen vaikutuksia on ollut huomattavissa eri puolilla Suomea. Kuitenkin tilastojen mukaan yhä suuremmalla joukolla nuoria menee niin sanotusti hyvin ja rikoksia tekevien nuorten määrä vähenee. Tämän kaltaisesta positiivisesta kehityksestä

huolimatta rikollisuus ja sen ongelmat kasautuvat entistä pienemmälle joukolle nuoria. Mikä on ilmiönä herättänyt huolta nuorisoväkivallan raaistumisesta. Kokonaisuutena rikosaktiivisten nuorten määrä on vähentynyt jo useamman vuoden ajan. Tilastojen kautta on kuitenkin huomattavissa, että nykyään rikollisuus keskittyy pienempään joukkoon nuoria, joista osa on siirtynyt vakavampaan rikollisuuteen (Kauppinen Julia, 2021).

Koko maan tasolla rikollisiin tekoihin syyllistyneiden nuorien määrä on ollut pääosin laskussa koko 2010-luvun ajan. Erityisesti 15–20-vuotiaiden rikoksesta epäiltyjen määrä on vähentynyt merkittävästi. Myös 10–14-vuotiaiden rikoksesta epäiltyjen määrä on vähentynyt merkittävästi, vaikka muutamina vuosina on nähtävissä ollut pientä kasvua. On kuitenkin muistettava, etteivät alle 15-vuotiaat ole rikosoikeudellisessa vastuussa teoistaan, ainoastaan vahingonkorvausvastuussa (Kimmo Haapakangas, 2020).

Iso tekijä nuorten syyllistymisistä rikoksiin liittyy vapaa-ajalla tapahtuvaan toimintaan, päihteiden käyttöön ja rajojen kokeilemiseen. Yleisimpiä rikoksia, joihin nuoret syyllistyvät ovat vahingonteot ja näpistykset (nuortennetti.fi -verkkosivu).

Nuorilla ongelmiin johtavista syistä ovat yhteiskunnasta syrjään joutuminen ja kokemus omasta osaamattomuudesta. Ongelmat nuorilla taas lisäävät riskiä päätyä tekemään rikoksia. Elinkeinoelämäntutkimuslaitos on tutkinut nuoria, jotka ovat jääneet koulutuksen ulkopuolelle ja sen merkitystä rikollisuuteen. Elinkeinoelämäntutkimuslaitoksen saamien tulosten mukaan nuoren jääminen pois koulutuksesta lisää todennäköisyyttä tulla tuomituksi käräjäoikeudessa seuraavan viiden vuoden aikana (nuorisoala.fi -verkkosivu). Rikosten tekemisen alttius omaisuus- ja väkivaltarikoksissa huipentuu nuorella, varsinkin jos nuori syrjäytyy (Kivivuori, 2009, s.2).

Ylen artikkelissa ollaan huolissaan nuorten rikollisuuden lisääntymisestä. Varsinkin nuorten väkivaltarikollisuus ja etenkin nuorten tekemät ryöstöt ovat nousussa. Vuodesta 2015 rikos, jossa alaikäinen on epäiltynä, on tähän päivään mennessä kaksinkertaistunut. Katujengeillä on huomattu olevan yhteyttä nuorten rikollisuuden kasvuun (Harjumaa, 2023).

3.2.1 Sosiaalinen media

Sosiaalisella medialla on merkittävä vaikutus nuorten käyttäytymiseen ja eritoten rikolliseen käyttäytymiseen. Sosiaalinen media on osa kaikkien arkea ja elämää jossain määrin, mutta lapsille ja nuorille sosiaalinen media on avainasemassa. Sosiaalisessa mediassa seurataan ja ollaan yhteydessä ystäviin sekä tehdään uusia kaverisuhteita. Yhä useammat nuoret ovat kirjautuneina lukuisille somealustoille ja käyttävät niitä aktiivisesti päivittäin. Niin paljon kuin sosiaalinen media helpottaa ihmisen arkea, on silläkin varjopuolensa (poliisi.fi/blogi, 2021).

Rikollisuutta voidaan oppia internetistä. Yksi keskeisistä asioista rikollisuudelle on rikollisten tapojen oppiminen ja rikollisuudelle hyödyllisten selityksien oppiminen. Internetistä rikollisuuden oppimista voidaan jakaa kahteen eri ryhmään. Opiskeluun itsenäisesti tai oppimiseen vuorovaikutteisesti (Kivivuori, 2008, s.234).

Itsenäisellä opiskelulla tarkoitetaan, että ihminen löytää internetistä omin avuin erilaisia sivustoja, missä opetetaan esimerkiksi erilaisia tapoja tehdä rikoksia. Vihasivut ovat myös yleistyneet internetissä. Vihasivujen tarkoituksena on yllyttää ihmisiä tekemään rikoksia. Kyseisiltä vihasivuilta ihminen voi myös oppia rikollista mentaliteettia (Kivivuori, 2008, s.234).

Vuorovaikutteisella oppimisella taas tarkoitetaan, sitä että ihminen oppii asioita erilaisilta keskustelupalstoilta. Tällä tarkoitetaan sitä, että ihminen on keskustelupalstoilla luonut yhteyden johonkin henkilöön, joka kannustaa tai opettaa ihmistä tekemään rikoksia (Kivivuori, 2008, s.235).

3.2.2 Katujengit

Katujengit ja niiden määritelmä poliisin näkökulmasta perustuu tiettyihin kaupunginosiin muodostuneista ryhmistä, joissa toimii useampi poliisin tunnistama henkilö. Katujengin määrittelee myös se, että niiden toiminnasta on pystytty tunnistamaan johtohahmoja ja hierarkiaa (Poliisi.fi -verkkosivu).

Katujengeihin kuuluvat ovat päävaltaisesti täysi-ikäisiä tai juuri täysi-ikäisyyden saavuttavia henkilöitä. Poliisin määritelmän mukaan kyseessä on eri ilmiö kuin alaikäisten nuorten väkivaltaiset yhteenotot. Katujengit ovat kumminkin riski rikoksia tekeville alaikäisille nuorille, koska nuoret ihannoivat väkivaltaista ja rikollista elämäntapaa, mikä usein esiintyy rap-kulttuurissa. Suomen rap-kulttuuri saa usein vaikutteita kansainvälisiltä artisteilta maista, joissa rikollisuus on näkyvämpää ja laajemmin osana ihmisten arkea (Poliisi.fi -verkkosivu).

Poliisin kertoman mukaan katujengeihin ajautuu syrjäytyneitä tai esimerkiksi päihderiippuvaisia henkilöitä. Tärkeimpänä poliisi kokee, että nuorten ihmisten liittyminen katujengeihin on keinolla tai toisella estettävä. Tämä voidaan saavuttaa esimerkiksi vähentämällä rikollisuuden hohdokkuutta nuorten silmissä, tarjoamalla vaihtoehtoja, miten nuori voisi päästä paremmin kiinni ja osaksi yhteiskuntaa (Poliisi.fi -verkkosivu).

Nuoret, jotka eivät saa rakkautta tai hyväksyntää hakeutuvat helposti jengeihin. Tänä päivänä nuorten porukoissa tai jengeissä voi olla mukana, jopa 12–13 –vuotiaita lapsia. Nuoret hakevat kyseisistä jengeistä yhteenkuuluvuutta ja huomiota, kun sitä ei ole muualta saatavissa. Nuorilla on matalampi kynnyksensä päästä mukaan jengeihin, jotka suorittavat rikoksia, kuin esimerkiksi urheilujoukkueeseen, koska nuori ei saa harrastuksen kautta samanlaista hyväksyntää (Palmén Tiia, 2021).

4 RIKOSLAKI

Tulemme käsittelemään opinnäytetyössämme seuraavia rikosnimikkeitä. Seuraavaksi käymme läpi omaisuus- ja pahoinpitelyrikoksien tunnusmerkit, jotka olemme valinneet opinnäytetyöhömmme. Olemme rajanneet opinnäytetyössämme esiintyvät rikoslakirikokset työharjoittelun kautta ilmenneisiin rikoksiin, mihin nuoret ovat ilmenneet syyllistymään toistuvasti viime vuosina.

Olemme myös poliisin tulostietojärjestelmää tarkasteltaessa sekä sieltä nähtäviä tilastoja tutkiessa karsineet harvinaisempia rikosnimikkeitä pois opinnäytetyöstämme. Näistä karsituista rikosnimikkeistä hyvä esimerkki on esimerkiksi Rikoslain 35 luvun 3 a pykälän mukainen datavahingonteko. Datavahingonteko rikosnimikkeenä luokitellaan omaisuusrikokseksi, mitä opinnäytetyömme nimenomaan tarkastelee. Hämeen alueella ei kuitenkaan ole yhtään 15–17-vuotiasta nuorta tuomittu datavahingonteosta vuosien 2018 ja 2022 välillä. Täten koimme tarkoituksenmukaiseksi karsia datavahingonteon kaltaiset rikosnimikkeet ulos opinnäytetyöstämme.

4.1 Pahoinpitely

Pahoinpitelystä säädetään Rikoslain 21 luvun 5 pykälässä seuraavasti:

”Joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinpitelystä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi”

Yritys on rangaistava.”

Kyse on pahoinpitelystä, jos toinen ihminen aiheuttaa suoraan tai muuten omalla toiminnallaan toiselle henkilölle ruumiillista väkivaltaa tai vahingoittaa toisen terveyttä tuottamalla kipua tai särkyä toiminnan seurauksena (Rikosuhripäivystys.fi -verkkosivu).

4.2 Lievä pahoinpitely

Lievästä pahoinpitelystä säädetään Rikoslain 21 luvun 7 pykälässä seuraavasti:

”Jos pahoinpitely, huomioon ottaen väkivallan, ruumiillisen koskemattomuuden loukkauksen tai terveyden vahingoittamisen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentehtyjä on tuomittava lievästä pahoinpitelystä sakkoon.”

Lievä pahoinpitely tulee kyseeseen, jos pahoinpitelyn seurauksena syntyneet vammat ovat suhteellisen vähäiset ja teko on muuten kokonaisvaltaisesti arvosteltuna vähäinen (Rikosuhripäivystys.fi -verkkosivu).

4.3 Törkeä pahoinpitely

Törkeästä pahoinpitelystä säädetään Rikoslain 21 luvun 6 pykälässä seuraavasti:

”Jos pahoinpitelyssä

1) aiheutetaan toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila,

2) rikos tehdään erityisen raa’alla tai julmalla tavalla tai

3) käytetään ampuma- tai teräasetta taikka muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava törkeästä pahoinpitelystä vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Törkeä pahoinpitely tulee kyseeseen, kun pahoinpitely on tehty erityisen raa'alla tai julmalla tavalla hyödyntäen terä- tai ampuma-asetta sekä siitä aiheutuneet vammat ovat erittäin vaikeita ja vakavia. Vakava pahoinpitely voi tulla myös kyseeseen, jos ihminen toiminnallaan saattaa toisen ihmisen hengenvaaralliseen tilaan tai toiminnallaan aiheuttaa toiselle vakavan sairauden (Rikosuhripäivystys.fi -verkkosivu).

4.4 Näpistys

Näpistyksestä säädetään Rikoslain 28 luvun 3 pykälässä seuraavasti:

”Jos varkaus, huomioon ottaen anastetun omaisuuden arvo tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava näpistyksestä sakkoon.

Yritys on rangaistava.

Näpistys on lievempi aste varkaudesta. Näpistys tulee kyseeseen, kun on varastanut toisen omaisuutta, mutta varastetun omaisuuden arvo on vähäinen ja teon voidaan arvioida olleen muutenkin merkitykseltään vähäinen. Oikeuskäytännössä näpistyksen ja varkauuden rajana on pidetty 500 euron rajaa, eli jos varastetun omaisuuden arvo on tämän rajan alapuolella, kyseessä on mitä luultavammin näpistys. On myös huomioitavaa, että näpistys on asianomistaja rikos, eli syyttäjä ei nosta syytettä näpistäjää kohtaan ilman asianomistajan vaatimusta (Rikosuhripäivystys.fi, 2018).

4.5 Ryöstö

Ryöstöstä säädetään Rikoslain 31 luvun 1 pykälässä seuraavasti:

”Joka

1) käyttämällä henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa tai uhkaamalla välittömästi käyttää sellaista väkivaltaa toisen hallusta anastaa tai ottaa luvattomasti käyttöön toisen irtainta omaisuutta taikka

2) sellaista väkivaltaa tai uhkausta käyttämällä pakottaa toisen luopumaan taloudellisesta edusta, johon rikoksentekijällä tai sillä, jonka puolesta hän toimii, ei ole laillista oikeutta,

on tuomittava ryöstöstä vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Ryöstöstä tai sen yrityksestä tuomitaan myös se, joka 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua anastamisesta tai käyttöön ottamisesta verekseltään tavattuna käyttämällä siinä tarkoitettua väkivaltaa tai uhkausta täyttää tai yrittää täyttää rikoksen taikka pitää tai yrittää pitää siten ottamansa omaisuuden.

Ellei tässä pykälässä tarkoitettu teko, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys tai muut tekoon liittyvät seikat, ole kokonaisuutena arvostellen vakava, ei rikoksenteekijää tuomita ryöstöstä, vaan niistä muista rikoksista, jotka teko käsittää.”

Jos varastamiseen tai luvattomaan käyttöön on liittynyt vakavampaa henkeen ja terveyteen kohdistuvaa väkivaltaa, tulee kyseeseen ryöstörikos. Ryöstöstä voidaan tuomita myös se, joka uhkaa väkivallalla ja tämän avulla anastaa toisen omaisuutta toisen ihmisen hallusta esimerkiksi pakottamalla. Ryöstöstä ei rikoksesta epäilty voi selvitä pelkästään sakkoseuraamuksella, vaan ryöstöstä tuomitaan ainoastaan vankeutta rangaistuksena (Rikosuhripäivystys.fi, 2018).

4.6 Petos

Petoksesta säädetään Rikoslain 36 luvun 1 pykälässä seuraavasti:

”Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä taikka toista vahingoitukseen, erehdyttämällä tai erehdystä hyväksi käyttämällä saa toisen tekemään tai jättämään tekemättä jotakin ja siten aiheuttaa taloudellista vahinkoa erehtyneelle tai sille, jonka eduista tällä on ollut mahdollisuus määrätä, on tuomittava petoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Petoksesta tuomitaan myös se, joka 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa dataa syöttämällä, muuttamalla, tuhoamalla tai poistamalla taikka tietojärjestelmän toimintaan muuten puuttumalla saa aikaan tietojenkäsittelyn lopputuloksen vääristymisen ja siten aiheuttaa toiselle taloudellista vahinkoa.

Yritys on rangaistava.”

Petoksen ollessa kyseessä, rikoksesta epäilty on yrittänyt oikeudettomasti tavoitellessaan henkilökohtaista hyötyä pyrkinyt erehdyttämään toista saadakseen itselleen esimerkiksi taloudellista hyötyä. Petosrikkoksen keinoja on monenlaisia ja petosrikkoksen voi suorittaa monella eri tavalla. Usein kyseeseen tulee kuitenkin maksamatta jättäminen. Esimerkiksi tilataan tai ostetaan palveluita tai tuotteita ja myöhemmin, kun olisi maksamisen aika jätetään maksu suorittamatta. Petoksen tunnusmerkistöön usein liittyy ja on ominaista, että ostajalla ei ole alun perinkään ollut aikomustakaan maksaa myyjälle korvausta (Rikosuhripäivystys.fi, 2018).

4.7 Lievä petos

Lievästä petoksesta säädetään Rikoslain 36 luvun 3 pykälässä seuraavasti:

”Jos petos, huomioon ottaen tavoitellun hyödyn tai aiheutetun vahingon määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksenteekijä on tuomittava lievästä petoksesta sakkoon.”

Lievä petos tulee kyseeseen, jos petoksen avulla saavutettu hyöty ja tekotapa on kokonaisuutena tarkasteltuna vähäinen (Rikosuhripäivystys.fi, 2018).

4.8 Vahingonteko

Vahingonteosta on säädetty Rikoslain 35 luvussa 1 pykälässä seuraavasti:

”Joka oikeudettomasti hävittää tai vahingoittaa toisen omaisuutta, on tuomittava *vahingonteosta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.”

Vahingonteko tulee kyseeseen, kun toisen omaisuutta oikeudettomasti vahingoitetaan tai hävitetään. Vahingonteko tavanomaisesti liittyy ikkunoiden tai lasien rikkomiseen, autojen naarmuttamiseen, renkaiden puhkomiseen taikka spraymaalilla töhrimiseen (Rikosuhripäivystys.fi, 2018).

4.9 Varkaus

Varkaudesta säädetään Rikoslain 28 luvussa 1 pykälässä seuraavasti:

”Joka anastaa toisen hallusta irtainta omaisuutta, on tuomittava varkaudesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi kuudeksi kuukaudeksi.”

Yritys on rangaistava.”

Varkaudella tarkoitetaan toisen irtaimen omaisuuden anastamista oikeudettomasti. Oikeuskäytännössä on pidetty varkauden ja sen lievemmän asteen näpistyksen välisenä rajana 500 euroa. Toisen omaisuuden anastamisella tarkoitetaan oikeudetonta ja tarkoituksellista toisen omaisuuden haltuunottoa. Varkauden suorittaminen edellyttää, että anastettu omaisuus anastetaan toisen henkilön hallusta. Mutta esimerkiksi, jos henkilö anastaa 700 euroa maksavan maastopyörän toisen ihmisen kotipihalta tulee kyseeseen varkaus, koska pyörän on voitu katsoa olleen henkilön hallussa, koska se on ollut hänen tontillaan (Rikosuhripäivystys.fi, 2018).

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Seuraavassa kappaleessa käymme läpi tutkimusaluetta tarkemmin, kerromme poliisin tulostietojärjestelmästä ja tavasta, jolla analysoimme tässä opinnäytetyössä esiintyneitä tilastoja poliisin tulostietojärjestelmän avulla. Kappaleessa on myös esillä opinnäytetyössämme käytettyjä taulukoita ja kuvia, joita on tuotettu poliisin tulostietojärjestelmästä hankitun datan avulla.

5.1 Tutkimusalue

Tutkimuksen alueena toimii Hämeen poliisilaitoksen alue. Hämeen poliisilaitoksen maantieteelliselle alueelle sijoittuu useampi kaupunki ja alue on itä-länsi-akselilla laajalle levinnyt. Hämeen poliisilaitoksen alueelle kuuluu yhteensä 21 kuntaa. Asukkaita yhteensä Hämeen poliisilaitoksen organisaation alueella on noin 384.000. Tästä syystä Hämeen poliisilaitoksen alue on jaettu kahteen poliisihallinnolliseen alueeseen, Kanta- ja Päijät-Hämeeseen (poliisi.fi -verkkosivu). Tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella nuorisrikollisuutta Hämeen poliisilaitoksen alueen sisällä ensin yhtenä suurena kokonaisuutena. Tämän jälkeen tarkastelemme nuorten rikollista käyttäytymistä Kanta- ja Päijät-Hämeen alueilla erikseen, tarkoituksena vertailla havaitaanko alueiden välillä eroavaisuutta nuorten suorittamissa rikosnimikkeissä. Tarkoituksena on tarkastella rikostilastoja ja mahdollisesti löytää alueellisia eroja nuorten rikollisessa käyttäytymisessä.

Kanta-Hämeen alueeseen Hämeenlinnan, Forssan ja Riihimäen lisäksi kuuluu paljon pienempiä paikkakuntia. Nämä paikkakunnat ovat Hattula, Hausjärvi, Humppila, Janakkala, Jokioinen, Loppi, Tammela, Ypäjä, Hauho, Kalvola, Kojärvi, Lammi, Renko, Tuulos, Tyrvääntö ja Vanaja (poliisiuutiset.fi).

Päijät-Hämeen alueeseen Lahden, Heinolan ja Orimattilan lisäksi kuuluvat Asikkala, Hartola, Hollola, Iitti, Kärkölä, Padasjoki, Sysmä, Artjärvi, Hämeenkoski ja Nastola (poliisiuutiset.fi).

Yhteenlaskettuna Kanta-Hämeen alueella asuu noin 170 000 asukasta. Päijät-Hämeen alueella yhteenlaskettuna asuu taas noin 205 000 asukasta. (Kuntaliitto.fi, 2022)

Kuva 1. Lähde: Poliisi.fi - 2023

5.1.1 Analyysistä

Rajasimme poliisin tulostietojärjestelmän analyysityökalun avulla tilastoja saadaksemme mahdollisimman tarkkaa tietoa nuorten rikollisuudesta. Rajasimme ensimmäisenä tutkimuksemme käsittelemään tilastoja vain ratkaistuista rikoksista, joista tuomio on annettu. Eli analyysin lukuarvoksi rajasimme ”Selvitetty epäilty rikoksina”.

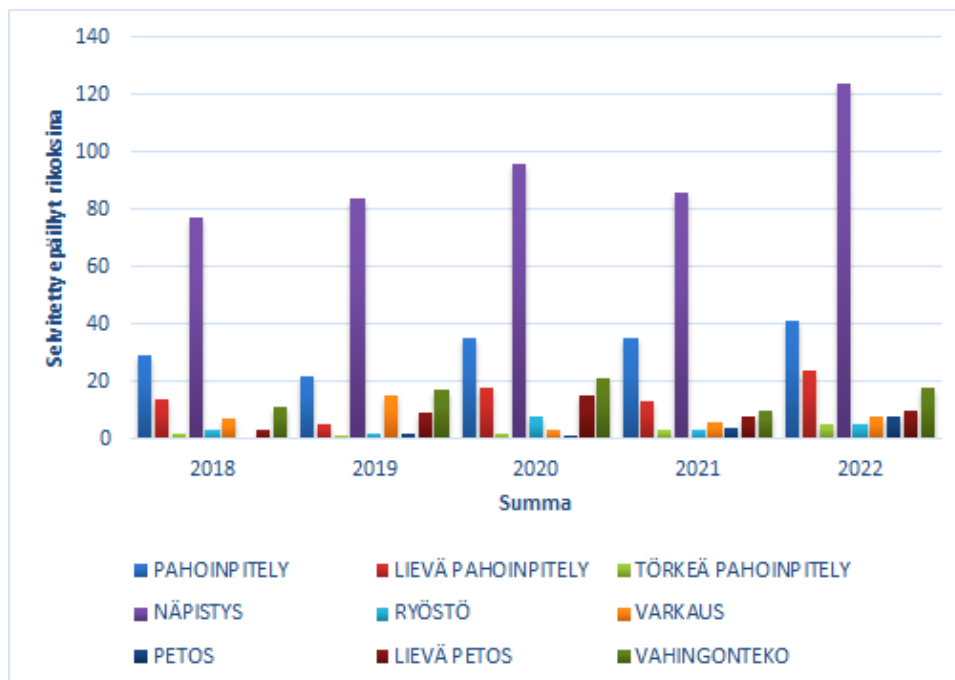
Seuraavaksi rajasimme kohderyhmäksemme poliisintulostietojärjestelmän avulla ikäryhmän 15–17-vuotiaat. Tutkimuksemme tarkoituksena ei ole tarkastella sukupuolten välisiä eroavaisuuksia nuorisoriikollisuuden kannalta, joten emme rajanneet analyysin tuloksia sukupuoleen.

Tarkasteltavan ikäryhmän rajaamisen jälkeen lisäsimme analyysityökalun kontekstisuodattimen rajaavan tilastot tarkastelemaan vuosina 2018–2022 tapahtuneita selvitettyjä rikoksia. Ajallisena otantana koimme viimeiset viisi kokonaista vuotta olevan riittävä sekä tarpeeksi kattava tutkimustamme varten ja antavan tarpeeksi kattavan kuvan nuorisoriikollisuudesta viime vuosilta. Analyysiä varten rajasimme tilastot käsittelemään aikaisemmin mainittuja rikosnimikkeitä, joita tutkimuksessa on määrä tarkastella.

Seuraavaksi olemme tarkastelleet Hämeen poliisilaitoksen aluetta yhtenä suurena kokonaisuutena minkä jälkeen rajasimme tilastot käsittelemään Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen alueita erillisinä kokonaisuuksina. Tämän avulla koimme pystyvämme vastaamaan tutkimuskysymyksiimme ja tarkastelemaan onko rikostilastoissa alueellisia eroja Kanta- ja Päijät-Hämeen välillä.

5.1.2 Häme

Kuvio 1: Koko Hämeen alueella vuosina 2018–2022, 15–17 –vuotiaiden nuorten suorittamat selvitetty rikokset.

(Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä)

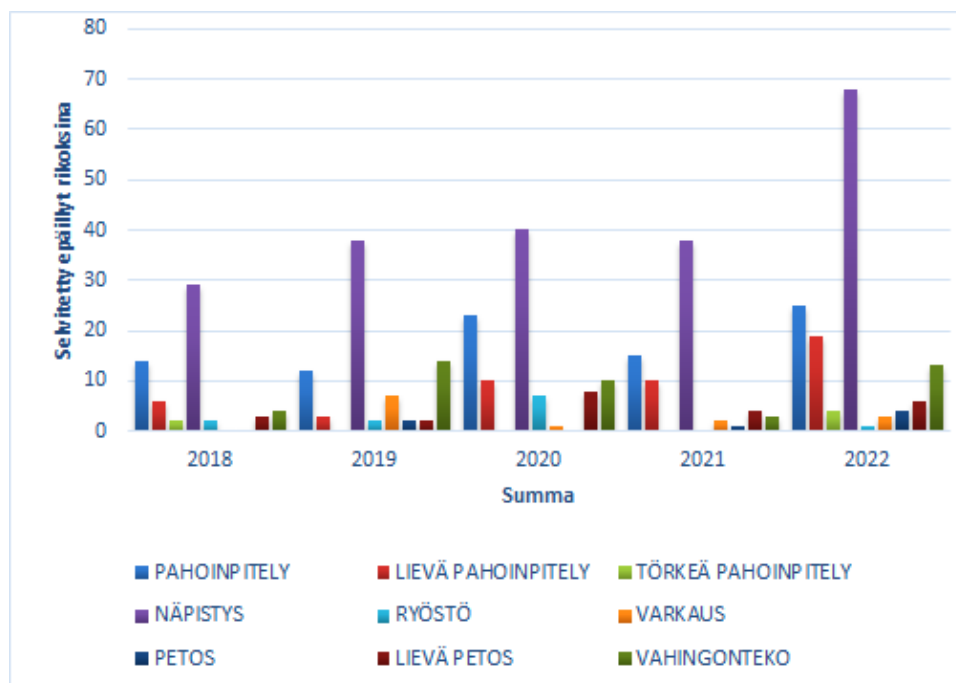
Poliisin tulostietojärjestelmästä hankittujen tilastojen mukaan 15–17-vuotiaat on suorittanut yhteensä 913 selvitettyä rikosta Hämeen poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2022. Tilastosta on havaittavissa, että nuoret syyllistyvät Hämeen poliisilaitoksen alueella yleisimmin näpistysrikokseen, joihin on syyllistytty yhteensä 467 kertaa. Pahoinpitelyrikoksista yleisimpänä on perusmuotoinen pahoinpitely, johon nuoret ovat syyllistyneet 162 kertaa viiden vuoden aikana. Koko Hämeen alueella viiden vuoden tarkastelujaksolla esiintyvyydeltään harvinaisin rikosnimike on törkeä pahoinpitely, joita on tapahtunut vain 13 kappaletta.

Selvitetty epäillyt rikoksina	2018	2019	2020	2021	2022	Summa
PAHOINPITELY	29	22	35	35	41	162
LIEVÄ PAHOINPITELY	14	5	18	13	24	74
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	2	1	2	3	5	13
NÄPISTYS	77	84	96	86	124	467
RYÖSTÖ	3	2	8	3	5	21
VARKAUS	7	15	3	6	8	39
PETOS	0	2	1	4	8	15
LIEVÄ PETOS	3	9	15	8	10	45
VAHINGONTEKO	11	17	21	10	18	77
Summa	146	157	199	168	243	913

Taulukko 1: (Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä)

5.1.3 Kanta-Häme

Kuvio 2: Kanta-Hämeen alueella vuosina 2018–2022, 15–17 –vuotiaiden nuorten suorittamat selvitetty rikokset.

(Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä)

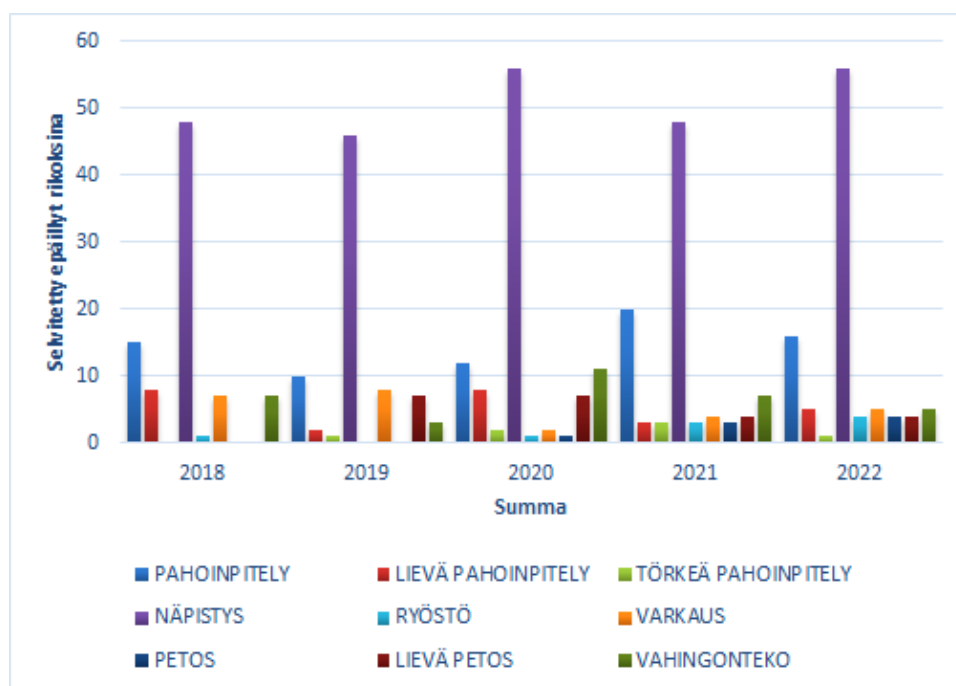
Kanta-Hämeen alueella vuosina 2018–2022 on tapahtunut 455 selvitettyä rikosta 15–17-vuotiaiden toimesta. Yleisin rikos Kanta-Hämeessä 15–17-vuotiailla on näpistys, joita on 213 kappaletta. Pahoinpitelyrikoksista Kanta-Hämeen alueella yleisin on pahoinpitely, joita on yhteensä 89 kappaletta. Rikosnimikkeistä esiintyvyydeltään harvinaisin on törkeä pahoinpitely Kanta-Hämeen alueella. Kanta-Hämeen alueella on nuorten toimesta tehty viiden vuoden aikana kuusi törkeää pahoinpitelyä.

Selvitetty epäilty rikoksina	2018	2019	2020	2021	2022	Summa
PAHOINPITELY	14	12	23	15	25	89
LIEVÄ PAHOINPITELY	6	3	10	10	19	48
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	2	0	0	0	4	6
NÄPISTYS	29	38	40	38	68	213
RYÖSTÖ	2	2	7	0	1	12
VARKAUS	0	7	1	2	3	13
PETOS	0	2	0	1	4	7
LIEVÄ PETOS	3	2	8	4	6	23
VAHINGONTEKO	4	14	10	3	13	44
Summa	60	80	99	73	143	455

Taulukko 2: (Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä)

5.1.4 Päijät-Häme

Kuvio 3: Päijät-Hämeen alueella vuosina 2018–2022, 15–17 –vuotiaiden nuorten suorittamat selvitetty rikokset.

(Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä)

Kun tarkastellaan valitsemiamme rikosnimikkeitä, on Päijät-Hämeen alueella tapahtunut yhteensä 458 rikosta vuosina 2018–2022. Yleisimpänä rikoksena 15–17-vuotiailla nuorilla on myös näpistyk-

set, joita on yhteensä 254 kappaletta. Toiseksi yleisin rikos nuorilla Päijät-Hämeen alueella on pahoinpitely, joita tapahtui yhteensä 73 kappaletta vuosien 2018–2022 välillä. Esiintyvyydeltä harvinaisin tarkastelluista rikosnimikkeistä on törkeä pahoinpitely, joita on tapahtunut viiden vuoden aikana vain seitsemän kappaletta Päijät-Hämeessä.

Selvitetty epäilty rikoksina	2018	2019	2020	2021	2022	Summa
PAHOINPITELY	15	10	12	20	16	73
LIEVÄ PAHOINPITELY	8	2	8	3	5	26
TÖRKEÄ PAHOINPITELY	0	1	2	3	1	7
NÄPISTYS	48	46	56	48	56	254
RYÖSTÖ	1	0	1	3	4	9
VARKAUS	7	8	2	4	5	26
PETOS	0	0	1	3	4	8
LIEVÄ PETOS	0	7	7	4	4	22
VAHINGONTEKO	7	3	11	7	5	33
Summa	86	77	100	95	100	458

Taulukko 3 (Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä)

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Seuraavaksi vertailemme poliisin tulostietojärjestelmästä saatujen tilastojen avulla Hämeen alueen nuorisoriikollisuutta tutkimuskysymyksiemme viitekehyksessä. Alla olevat kaaviot kuvaavat tutkimuksessa käsittelemiämme pahoinpitely- ja omaisuusrikoksia Kanta- ja Päijät-Hämeen alueella.

6.1 Hämeen poliisilaitoksen alue

Hämeen poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2022 on tapahtunut yhteensä 913 selvitettyä rikosta tarkastelemiemme rikosnimikkeiden osalta. Yleisin rikosnimike Hämeen poliisilaitoksen alueella on selkeästi tilastoissa erottuva näpistys. Näpistyksiä on tapahtunut yhteensä 467 vuosina 2018–2022. Toiseksi yleisin rikos 15–17 –vuotiailla nuorilla Hämeen poliisilaitoksen alueella kyseisinä vuosina oli perusmuotoinen pahoinpitely, joita on tapahtunut yhteensä 162 kappaletta viiden vuoden aikana.

Vähiten tarkastelemallamme ajanjaksolla oli tapahtunut törkeitä pahoinpitelyitä (13kpl) sekä perusmuotoisia petoksia (15kpl). Merkittävänä huomiona tilastoista voidaan huomata, että mikään muu rikosnimike ei ylitä 100 kappaletta lukumäärää yhteensä viiden vuoden ajalta, kuin näpistys ja perusmuotoinen pahoinpitely. Seuraavaksi yleisimmät rikosnimikkeet Hämeen poliisilaitoksen alueella ovat vahingonteko (77kpl) ja lievä pahoinpitely (74kpl).

6.1.1 Pahoinpitelyrikokset Hämeen poliisilaitoksen alueella

Tässä kappaleessa tulemme käymään läpi Hämeen poliisilaitoksen alueella tapahtuneita pahoinpitelyrikoksia. Vuonna 2018 Hämeen poliisilaitoksen alueella tapahtui yhteensä 45 pahoinpitelyrikosta. Yleisin näistä oli perusmuotoinen pahoinpitely. Pahoinpitelyistä 29 oli perusmuotiosia, kun taas 14 oli lieviä ja kaksi törkeitä pahoinpitelyitä.

Vuonna 2019 nuorten tekemät pahoinpitelyrikokset vähenivät hieman verraten edelliseen vuoteen. Perusmuotoisia pahoinpitelyitä tapahtui vain 22 kappaletta ja lievät pahoinpitelyt putosivat edellisvuoden 14 kappaleesta viiteen kappaleeseen. Törkeitä pahoinpitelyitä tapahtui vain yksi vuonna 2019.

Vuonna 2020 nuorten suorittamat rikokset lähtivät kokonaisvaltaisesti nousuun. Perusmuotoiset pahoinpitelyt nousivat 35 kappaleeseen edellisen vuoden 22:sta. Lieviä pahoinpitelyitä tapahtui 18 kappaletta, joka on huomattava ero edellisvuoden viidestä kappaleesta. Törkeitä pahoinpitelyitä Hämeen poliisilaitoksen alueella 15–17 –vuotiaiden toimesta tapahtui kaksi kappaletta.

Perusmuotoiset pahoinpitelyt pysyivät määrällisesti samana (35kpl) vuonna 2021. Lievät pahoinpitelyt laskivat viidellä kappaleella edellisvuodesta, mutta törkeitä pahoinpitelyitä tapahtui vuonna 2021 kolme kappaletta.

Suurin nousu nuorten tekemissä rikoksissa on tapahtunut vuonna 2022. Perusmuotoisia pahoinpitelyitä tapahtui yhteensä 41 kappaletta, lieviä pahoinpitelyitä 24 kappaletta ja törkeitä pahoinpitelyitä viisi kappaletta. Vuonna 2022 jokaista pahoinpitelyrikosta tapahtui ennätysmäärä opinnäyte työssämme tarkastellulla ajanjaksolla. Vuodesta 2018 vuoteen 2022 on lievien ja perusmuotoisten pahoinpitelyiden määrä noussut yli kymmenellä. Kun taas törkeiden pahoinpitelyiden määrä samalla aikavälillä on yli kaksinkertaistunut.

6.1.2 Omaisuusrikokset Hämeen poliisilaitoksen alueella

Kun tarkastellaan Hämeen poliisilaitoksen alueella tapahtuneita omaisuusrikoksia, joissa tekijänä on ollut 15–17 –vuotias, esiintyy näpistys tilastoissa huomattavassa määrin yleisimpänä rikosnimikkeenä. Jo vuonna 2018 nuoret syyllistyivät Hämeen poliisilaitoksen alueella 77 kertaa näpistykseen. Toiseksi yleisin nuorten suorittama rikos tarkasteltujen omaisuusrikoksien osalta on vahingonteko, joihin nuoret syyllistyivät yhteensä 11 kertaa vuonna 2018.

Vuosi 2019 jatkaa samaa kaavaa, kuin edellinen vuosi. Yleisin nuorten tekemä rikos on näpistys, joita tapahtui yhteensä 84 kappaletta, mikä osoittaa jo havaittavaa nousua näpistysten määrässä. Huomioitava on, että vuonna 2019 nuorten suorittamat varkaudet lisääntyivät merkittävästi. Vuonna 2019 nuoret syyllistyivät 15 kertaa varkauteen. Edellisenä vuonna (2018) tapahtui varkauksia vain seitsemän kappaletta. Myös lievät petokset nousivat kolmesta kappaleesta, yhdeksään kappaleeseen ja lievät vahingonteot nousivat edellisvuodesta kuudella kappaleella. Vuonna 2019 nuoret syyllistyivät myös kaksi kertaa perusmuotoiseen petokseen, joita ei vuonna 2018 tapahtunut ollenkaan.

Kun tarkastellaan vuotta 2020, on nuorten tekemiä ryöstöjä tapahtunut huomattavasti enemmän edellisvuosiin verrattuna. Vuosina 2018–2019 nuoret syyllistyivät ryöstöön yhteensä viisi kertaa, kun pelkästään vuonna 2020 tapahtui jo kahdeksan ryöstöä. Toinen asia, joka tilastoja tarkastellessa on huomioitavaa, on se, että nuorten tekemät varkaudet vähenivät huomattavasti vuoden 2019 jälkeen. Vuonna 2019 varkauksia tapahtui 15 kappaletta, kun vuonna 2020 niitä tapahtui vain kolme kappaletta. Vuonna 2020 näpistykset (96kpl), vahingonteot (21kpl) ja lievät petokset (15kpl) pysyivät määriltään miltei yhtä suurina edelliseen vuoteen 2019 verrattuna eli niiden osalla ei tapahtunut merkittävää kehitystä mihinkään suuntaan.

Vuonna 2021 nuoret syyllistyivät yleisesti rikoksiin vähemmän kuin edellisenä vuonna, kun tarkastellaan kaikkia omaisuusrikoksia yhteensä. Ainoat rikosnimikkeet, joita tapahtui edellisvuotta enemmän, olivat varkaus (6kpl) ja petos (4kpl). Kaikki muut omaisuusrikokset laskivat edellisvuodesta huomattavasti.

Vuonna 2022 ovat kaikki tarkastelemamme nuorten tekemät omaisuusrikokset nousseet edellisvuoteen verrattuna. Suurimpana huomiona näpistykset, joita on tapahtunut 124 kappaletta. Näpistyksistä isoimpana huomiona on se, että se on yhden vuoden sisällä suurin määrä näpistyksiä tutkimallamme ajanjaksolla. Myös petoksia tapahtui vuonna 2022 kahdeksan kappaletta, joka on suurin määrä yksittäiseltä vuodelta tarkastelemallamme ajanjaksolta. Tarkastelemiemme muiden rikosnimikkeiden, kuin näpistyksen ja petoksen kohdalla ovat luvut nousseet edellisvuodesta.

6.1.3 Yhteenveto

Tarkasteltaessa Hämeen poliisilaitoksen 15–17 –vuotiaiden tekemiä omaisuus- ja pahoinpitelyrikkoksia, on selkeästi huomattavissa rikollisuuden olevan kasvussa. Vuotena 2018 on tapahtunut yhteensä 146 nuorten tekemää omaisuus- tai pahoinpitelyrikosta. Kun tarkastellaan tilastoja, on selkeästi havaittavissa, että vuonna 2018 rikollisuus on nuorten osalta ollut matalimmillaan tarkastelemallamme ajanjaksolla. Eniten nuoret ovat syyllistyneet rikoksiin vuosina 2020 (199kpl) ja 2022 (243kpl).

Vuonna 2021 tapahtui nuorten tekemiä rikoksia vain 168 kappaletta, joka on vähemmän, kuin edellisvuonna 2020 (199kpl). Tästä voitaisiin ymmärtää, että rikollisuus olisi laskussa Hämeen poliisilaitoksen alueella. Vertailtaessa kumminkin vuotta 2021 vuoteen 2018 huomaa, että vuonna 2021 on tapahtunut silti enemmän rikoksia (168kpl), kuin vuonna 2018 (146kpl).

Kokonaisvaltaisesti tarkasteltaessa vuosina 2018–2022 omaisuus- ja pahoinpitelyrikollisuus on ollut nousussa Hämeen poliisilaitoksen alueella. Luukuunottamatta muutamaa yksittäistä vuotta, milloin tarkastelemamme rikollisuus on määrällisesti pysynyt samana tai hieman laskenut, mutta keskiarvillisesti on omaisuus- ja pahoinpitelyrikollisuus huomattavassa nousussa Hämeen poliisilaitoksen alueella. Selkeästi erotettavissa näpistyksen sekä perusmuotoiset pahoinpitelyt, joiden määrä on huomattavassa nousussa. Muiden tarkastelujen rikosnimikkeiden osalla on tapahtunut myös keskiarvillisesti nousua, mutta ei yhtä jyrkästi kuin näpistysten ja perusmuotoisten pahoinpitelyjen osalla.

6.2 Kanta-Häme

Kanta-Hämeen alueella kaikkien pahoinpitelyrikosten määrä on tilastojen nopealla tarkastelulla huomattavassa määrin nousussa. Hämeen poliisilaitoksen alueella on tapahtunut vuonna 2018, 14 perusmuotoista pahoinpitelyä, josta 15–17 –nuori on saanut tuomion. Vuonna 2022 on tämä sama luku noussut 25:een eli miltei kaksinkertaistunut. Kehitys vuosien 2018 ja 2022 välillä on ollut aika ajoin vaihtelevaa vuosittaisella tasolla. Vuonna 2020 oli perusmuotoisten pahoinpitelyiden esiintyvyydessä piikki ja niiden määrä nousi yli kymmenellä kappaleella jopa 23:een. Perusmuotoisia pahoinpitelyitä oli tapahtunut vuonna 2019 vain 12 kappaletta. Lievien pahoinpitelyiden määrä viiden vuoden tarkastelujaksolla on yli kolminkertaistunut Kanta-Hämeen alueella. Vuonna 2018 tapahtui kuusi lievää pahoinpitelyä, kun taas vuonna 2022 on lievien pahoinpitelyiden määrä noussut 19 kappaleeseen. Lievien pahoinpitelyiden esiintyvyys on viiden vuoden aikana ollut tasaisessa nousussa, lukuun ottamatta vuotta 2019, jolloin lievien pahoinpitelyiden määrä oli lupaavasti laskussa ja oli puolittunut edellisvuoden kuudesta jo kolmeen kappaleeseen. Törkeitä pahoinpitelyitä ei vuosien 2018 ja 2021 välillä tapahtunut kuin yhteensä kaksi kappaletta Kanta-Hämeessä. Vuonna 2022 törkeiden pahoinpitelyiden määrä kuitenkin kaksinkertaistui ja nousi yhden vuoden aikana neljään, mikä on yksittäistä rikosnimikettä tarkasteltaessa jo merkittävä nousu törkeiden pahoinpitelyiden esiintyvyydessä.

Näpistys rikosnimikkeenä on selkeästi esiintyvyydeltä yleisin tarkasteltavista rikosnimikkeistä Kanta-Hämeessä. Näpistyksiä tapahtuu vuosittaisella tasolla 15–17 –vuotiaiden keskuudessa useita kymmeniä. Vuonna 2018 sai nuoret Kanta-Hämeessä 29 kappaletta tuomioita näpistyksestä. Sama luku nousi seuraavana vuonna 38:aan. Seuraavan kahden vuoden aikana kehitystä näpistysten esiintyvyydessä ei juuri tapahtunut ja määrä säilyi noin 40 kappaleessa per vuosi. Vuonna 2022 näpistysten määrä kuitenkin nousi merkittävästi. Vuonna 2022, 15–17 –vuotiaat nuoret syylistyivät yhteensä 68 näpistykseen.

Ryöstöjen määrä näpistyksistä poiketen on Kanta-Hämeessä laskussa. Viiden vuoden tarkastelujaksolla, on vuotena 2020 selkeästi piikki ryöstöjen esiintyvyydessä. Molempina vuosina 2018 ja 2019 tapahtui vain kaksi ryöstöä per vuosi, mutta vuonna 2020 nousi ryöstöjen määrä jo seitsemään yhden vuoden aikana. Vuoden 2020 jälkeen vuonna 2021 ei suoritettu yhtään ryöstöä Kanta-Hämeessä nuorten toimesta, mikä on merkittävä lasku ryöstöjen määrässä.

Varkaudet Kanta-Hämeen alueella ovat olleet lievässä laskussa nuorten keskuudessa. Varkauksien esiintyvyyden osalta vuonna 2019 oli selkeä piikki, jolloin nuoret syyllistyivät yhteensä seitsemään varkauteen. Muuten viiden vuoden ajanjaksolla lukuun ottamatta vuotta 2019, on varkauksien esiintyvyys vaihdellut nollan ja kolmen välillä per vuosi. Eli on selvästi huomattavissa, että varkauksien määrä on laskussa vuoden 2019 jälkeen.

Petos on Kanta-Hämeen alueella nuorten keskuudessa myös harvinaisemmasta päästä, kun tilastoja tarkastellaan. Kanta-Hämeen alueella on tapahtunut tarkastellulla ajanjaksolla yhteensä seitsemän petosta, ja niistä yli puolet on tapahtunut vuonna 2022. Vuonna 2022 syyllistyi nuoret neljään petokseen Kanta-Hämeen alueella. Vuosina 2018 ja 2020 ei syyllistynyt yksikään nuori Kanta-Hämeen alueella petokseen.

Lievä petos rikosnimikkeenä esiintyy useammin nuorten keskuudessa kuin perusmuotoinen petos. Viiden vuoden tarkastelujaksolla on Kanta-Hämeessä tapahtunut 23 lievää petosta nuorten toimesta. Lievien petosten määrä on Kanta-Hämeessä keskiarvillisesti nousussa, mutta korkeimmillaan on lievien petosten esiintyvyys ollut vuonna 2020, jolloin nuoret syyllistyivät kahdeksaan lievään petokseen. Muuten on lievien petosten määrä tuplaantunut vuoden 2018 kolmesta kappaaleesta kuuteen kappaaleeseen vuoteen 2022 mennessä.

Vahingontekojen määrä on viiden tarkasteltavana olevan vuoden aikana lisääntynyt huomattavasti. Vuonna 2018 syyllistyi Kanta-Hämeessä nuoret vahingontekoon neljä kertaa yhden vuoden aikana. Vuoteen 2022 mennessä on vahingontekojen määrä yli kolminkertaistunut ja noussut 13 kappaaleeseen. Viiden vuoden aikana on vahingontekojen esiintyvyydessä tapahtunut vuonna 2019 piikki milloin nuoret syyllistyivät vahingontekoon 14 kertaa. Tilastoja tarkasteltaessa on myös noteerattava, että vuonna 2021 Kanta-Hämeessä nuoret syyllistyivät vahingontekoon vain 3 kertaa vuoden sisällä, mikä on huomattava ero edelliseen vuoteen 2020 (10kpl) ja seuraavaan vuoteen 2022 (13kpl).

6.3 Päijät-Häme

Päijät-Hämeen poliisilaitoksen alueella vuosina 2018–2022 tapahtui yhteensä 73 kappaletta perusmuotoisia pahoinpitelyjä. Tilastoja tarkasteltaessa on huomattavissa, että Päijät-Hämeen alueella perusmuotoisten pahoinpitelyjen määrä on joka vuosi pysynyt miltei samana. Eniten perusmuotoisia pahoinpitelyitä on tapahtunut vuonna 2021, jolloin niitä tapahtui 20 kappaletta Päijät-Hämeen alueella. Suurin nousu tapahtui perusmuotoisten pahoinpitelyiden kohdalla vuonna 2021, jolloin perusmuotoiset pahoinpitelyt nousivat kahdeksalla kappaaleella, edellisestä vuodesta 2020.

Myös lievät pahoinpitelyt ovat pysyneet ajanjaksolla 2018–2022 esiintyvyydeltään tasaisina Päijät-Hämeen alueella. Vuosina 2018 ja 2020 nuoret syyllistyivät eniten lieviin pahoinpitelyihin. Kyseisinä molempina vuosina nuori on todettu syylliseksi lievään pahoinpitelyyn kahdeksan kertaa. Yhteensä lieviä pahoinpitelyitä Päijät-Hämeen alueella tapahtui 26 kappaletta vuosina 2018–2022. Törkeitä pahoinpitelyitä Päijät-Hämeen alueella on tapahtunut vuosina 2018–2022 yhteensä seitsemän kappaletta. Tilastoja tarkastellessa vuonna 2018 ei yhtäkään nuorta todettu syylliseksi törkeään pahoinpitelyyn. Vuonna 2019 törkeät pahoinpitelyt nousivat nollassa yhteen kappaaleeseen ja sen jälkeisinä vuosina ne ovat pysyneet tasaisena. Eniten törkeisiin pahoinpitelyihin nuoret syyllistyivät vuonna 2021, jolloin niitä tapahtui kolme kappaletta.

Tarkasteltaessa valitsemiamme omaisuusrikoksia Päijät-Hämeen alueella huomio kiinnittyy näpistykseen määrään. Nuorten tekemiä näpistyksiä tapahtui yhteensä 254 kappaletta vuosina 2018–

2022. Tilastoista on havaittavissa, että näpistyksen ovat yleisin rikos, joihin nuoret syyllistyvät Päijät-Hämeen alueella. Näpistyksien määrä on vuosina 2018–2022 pysynyt suhteellisen tasaisena. Eniten näpistyksiä on tapahtunut vuosina 2020 ja 2022, jolloin molempina vuosina niitä tapahtui 56 kappaletta.

Ryöstöihin nuoret ovat syyllistyneet Päijät-Hämeen alueella yhteensä yhdeksän kertaa. Nuorten tekemiä ryöstöjä tarkasteltaessa huomaa ryöstöjen määrän olevan hieman nousussa. Vuonna 2018 nuoret syyllistyivät ryöstöön vain yhden kerran ja vuonna 2019 nuoret eivät syyllistyneet ryöstöön kertaakaan. Näiden vuosien jälkeen ryöstöjen määrä on, joka vuosi noussut lievästi vuosi vuodelta. Ryöstöjä tapahtui vuosina 2020 kerran, 2021 kolme kertaa ja 2022 neljä kertaa. Niin kuin ryöstöjen niin perusmuotoisten petosten osalla on tapahtunut hyvin saman kaltaista kehitystä. Vuosina 2018 ja 2019 ei tapahtunut nuorten tekemää perusmuotoista petosrikosta kertaakaan. Siitä eteenpäin nuorten tekemät perusmuotoiset petosrikokset ovat olleet nousussa vuosi vuodelta. 2020 perusmuotoisia petosrikoksia tapahtui yksi kappaletta, vuonna 2021 kolme kappaletta ja vuonna 2022 neljä kappaletta.

Päijät-Hämeen alueella nuorten tekemät varkauudet ovat pysyneet lähes tasaisina vuosina 2018–2022. Eniten varkauksia tapahtui vuosina 2018 (7kpl) ja 2019 (8kpl). Vuonna 2020 Päijät-Hämeen alueella varkauksien määrä laski kahteen kappaaleeseen vuoden aikana. Mutta vuoden 2020 jälkeen varkauudet lähtivät Päijät-Hämeen alueella uudestaan lievään nousuun. Vuonna 2021 nuorten tekemiä varkauksia tapahtui neljä kappaletta varkauksia ja vuonna 2022 tapahtui viisi varkautta nuorten toimesta.

Lieviin petoksiin nuoret syyllistyivät Päijät-Hämeen alueella yhteensä 22 kertaa viiden vuoden aikana. Eniten lieviä petoksia Päijät-Hämeen alueella tapahtui vuosina 2019 ja 2022, jolloin lieviä petoksia tapahtui molempina vuosina seitsemän kappaletta. Päijät-Hämeen alueella nuoret eivät syyllistyneet vuonna 2018 lievään petokseen kertaakaan ja vuosina 2021 ja 2022 nuoret syyllistyivät lievään petokseen neljä kertaa molempina vuosina.

Vahingonteko on toiseksi yleisin nuorten tekemä omaisuusrikos Päijät-Hämeen alueella. Vuosina 2018–2022 nuorten tekemiä vahingontekoja tapahtui 33 kappaletta. Tarkasteltaessa nuorten tekemiä vahingontekoja Päijät-Hämeen alueella on huomioitava vuosi 2020, jolloin vahingontekoja tapahtui 11 kappaletta. Tämä on suurin piikki kyseisellä ajanjaksolla. Muuten Päijät-Hämeen alueella vahingontekoja on tapahtunut tasaisesti pois lukien vuosi 2019, jolloin vahingontekoja tapahtui vain kolme kappaletta.

Päijät-Hämeen alueella tapahtui omaisuus- ja pahoinpitelyrikoksia vuosina 2018–2022 yhteensä 458 kappaletta. Suurin osa rikoksista oli omaisuusrikoksia, mikä on luultavasti selitettävissä sillä, että opinnäytetyömme tarkastelee useampaa omaisuusrikosta (6kpl) kuin pahoinpitelyrikosta (3kpl). Eniten nuoret syyllistyivät Päijät-Hämeen alueella pahoinpitelyyn ja vähiten nuoret syyllistyivät törkeään pahoinpitelyyn.

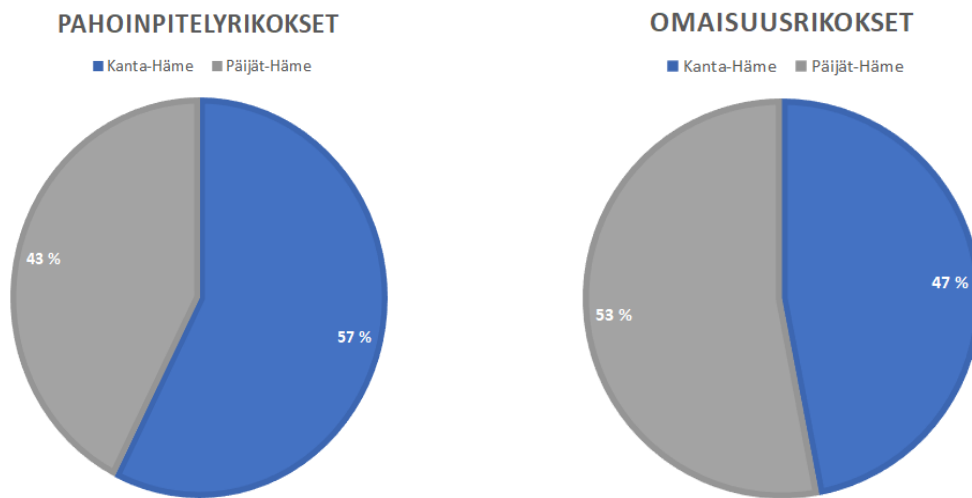
6.4 Vertailu

Seuraavaksi on tarkoituksena vertailla nuorisorikollisuuden eroavaisuuksia Kanta- ja Päijät-Hämeen välillä. Tarkoituksena yrittää mahdollisesti tunnistaa alueellisia eroavaisuuksia rikosnimikkeiden esiintyvyydessä. Minkä avulla pyrimme selvittämään vastausta opinnäytetyömme toiseen tutkimuskysymykseen.

Pahoinpitelyrikosten määrää tarkastellessa on huomattava ero Kanta- ja Päijät-Hämeen välillä. Pahoinpitelyrikoksia tapahtui Kanta-Hämeen sisällä viiden vuoden aikana yhteensä 143 kappaletta. Kun taas Päijät-Hämeessä tapahtui vain 106 nuorten suorittamaa pahoinpitelyrikosta. Joten, kun ottaa huomioon Kanta-Hämeen yhteenlasketun noin 25 tuhatta pienemmän asukasluvumäärän, on todettavissa, että Kanta-Hämeen puolella tapahtuu huomattavissa määrin enemmän eri asteisia pahoinpitelyrikoksia nuorten keskuudessa, kuin Päijät-Hämeessä. Suurin eroavaisuus pahoinpitelyrikosten osalla alueiden välillä syntyy lievien pahoinpitelyiden esiintyvyydessä. Viiden vuoden aikana Kanta-Hämeen alueella syyllistyi nuoret 48 kertaa lievään pahoinpitelyyn, mikä on miltei kaksinkertainen määrä Päijät-Hämeen 26 lievään pahoinpitelyyn. Törkeiden pahoinpitelyiden määrä alueiden välillä eroaa viiden vuoden tarkastelujaksolla vain yhdellä tapauksella. Kanta-Hämeessä tapahtui viiden vuoden aikana kuusi törkeää pahoinpitelyä, kun taas Päijät-Hämeessä tapahtui seitsemän. Perusmuotoisten pahoinpitelyiden määrä on Kanta-Hämeessä lievien pahoinpitelyiden kaltaisesta myös huomattavissa määrin suurempi. Kanta-Hämeessä tapahtui viiden vuoden aikana 16 kappaletta enemmän perusmuotoisia pahoinpitelyitä. Kanta-Hämeen alueella tapahtui 89 perusmuotoista pahoinpitelyä, kun taas Päijät-Hämeessä nuoret syyllistyivät 73 perusmuotoiseen pahoinpitelyyn.

Tilastoja tarkastellessa on havaittavissa, että omaisuusrikosten jakautuminen Kanta- ja Päijät-Hämeen välillä on melko tasaista. Kun alla olevaa kuviota tarkastellaan, voidaan todeta, että omaisuusrikoksia tapahtuu Kanta- sekä Päijät-Hämeen alueilla lähes yhtä paljon, mutta vain hieman enemmän Päijät-Hämeen puolella. Vuosina 2018–2022 suoritti nuoret Kanta-Hämeen alueella 312 omaisuusrikosta, kun taas Päijät-Hämeessä nuoret syyllistyivät 352 omaisuusrikokseen. Vaikka asukasmäärän ei voida todeta suoraan vaikuttavan 15–17-vuotiaiden määrään, voi Päijät-Hämeen suurempi asukasmäärä, jollain tasolla korreloida myös hieman suurempaan omaisuusrikosten määrään. On kuitenkin todettava, että ero näiden alueiden välillä on prosentuaalisesti kohtalaisen pieni.

Kuvio 4: Nuorten pahoinpitely- ja omaisuusrikoksien jakauma Kanta- ja Päijät-Hämeen välillä aikajaksolla 2018–2022.

Lähde: PolStat: (15–17 –vuotiaiden suorittamat rikokset vuosina 2018–2022)

7 POHDINTA

Tässä kappaleessa tulemme pohtimaan omaa oppimistamme opinnäytetyöprojektissa. Tulemme myös esittämään työn luotettavuutta vahvistavia, kuin myös työn luotettavuuteen heikentäviä asioita. Pohdinta kappaleen lopussa olemme tuoneet ilmi jatkotutkimusehdotuksia, joiden koimme olevan mahdollisesti mielenkiintoisia tulevaisuudessa.

7.1 Oma oppiminen

Kyseinen aiheemme muotoutui heinäkuun 2023 lopulla. Ensimmäisen kerran, kun kokoontuimme, tutkimme aihettamme ja selvitimme jo aikaisemmin tehtyjä tutkimuksia nuorista ja nuorten rikollisuudesta. Ensimmäisenä tapaamiskertana tarkastelimme myös erilaisia lähteitä ja kirjallisuutta valmiiksi, jota aioimme mahdollisesti käyttää tulevassa opinnäytetyössämme. Aikataulutimme oman opinnäytetyöprosessimme, sillä tavalla, että kun opinnoiden ohesta kykenemme irtaantumaan ja olemme vapaalla teemme opinnäytetyötä yhdessä. Aikataulutuksessa onnistuimme mielestämme kohtalaisen hyvin. Opinnäytetyötä tehdessä molemmille valkeni nopeasti, että kuinka paljon opinnäytetyön kaltaiseen työhön on käytettävä runsaasti aikaa.

Opinnäytetyön työstäminen ja kirjoittaminen oli kummallekin työparista aluksi haastavaa. Kumpikaan meistä ei ollut ennen vastaavaa työtä tehnyt, vaan jouduimme opettelemaan alkuun, miten opinnäytetyö tulisi oikeaoppisesti tehdä. Käytimme malleina jo aikaisemmin tehtyjä opinnäytetöitä, joiden koimme olevan hyviä esimerkkejä, joita löysimme ”Theseuksesta”. Tutustuimme myös opinnäytetyön tutkimuksen eri prosessimalleihin. Opinnäytetyöseminaarien jälkeen ja opinnäytetyöohjaajilta saamiemme neuvojen kautta, opinnäytetyön tekemisen prosessi ja tavat alkoivat tulla tutuksi ja opinnäytetyön tekeminen helpottui.

Opinnäytetyössä lähteitä on käytettävä laajasti ja monipuolisesti. Vaikka nuorten rikollisuudesta puhutaan mediassa yleisesti nykyään erittäin kattavasti, oli aluksi vaikea löytää luotettavia lähteitä työtämme varten. Jatkuvan tutkimisen ja etsimisen jälkeen lähteidenkin haku helpottui ja löysimme monipuolisesti erilaisia lähteitä, joiden koimme olevan luotettavia opinnäytetyötämme varten.

Tutkimuksen onnistuneessa toteuttamisessa tutkimuskysymyksiin vastaaminen on oleellista. Emme kumpikaan kokeneet ongelmia, koska koimme luoneen kattavan teoriapohjan aiheelle, minkä jälkeen kokosimme tilastot aiheesta, minkä avulla vastasimme tutkimuskysymyksiimme. Olimme opinnäytetyötä varten muodostaneet selkeät tutkimuskysymykset, joihin oli helppo muodostaa opinnäytetyön avulla vastaukset.

Opinnäytetyö prosessina oli meille molemmille opettavainen kokemus. Useita lähteitä selatessa tuli opittua myös yleisesti nuorten rikollisuudesta ja sen mahdollisista syistä. Koimme molemmat tämän myös hyödylliseksi.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä tarkastellessa on tärkeää, että aineisto on luotettavaa ja monipuolista kirjallisuutta. On myös tärkeää, että tutkimus ja tutkimuksen lopputulokset ovat tuotettu luotettavasti. Tutkimuksessa on tärkeää, että mittauslaitteet tai mittarit, jota käytetään tutkimuksessa, on aina pysyvä ja sillä saadaan aina samat tulokset. (Anttila Pirkko, 2014).

Tutkimuksen luotettavuuskriteereihin lasketaan tutkimuksen validiteetti ja tutkimuksen reliabiliteetti. Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä, joka tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata

sitä, mitä sillä oli tutkimuksessa tarkoituskin mitata. Validiteetin puuttuminen tutkimuksessa johtaa siihen, että tutkimus on arvoton. Puutteellisella validiteetilla tarkoitetaan sitä, että omassa tutkimuksessa empiiriset havainnot ja koko tutkimus kohdistuu ohi siitä, mitä omassa tutkimuksessa piti tutkia. Eli on tutkittu asioita, joita ei ollut edes tutkimuksessa tarkoitus tutkia (Anttila Pirkko, 2014).

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan käsitettä, jota käytetään yleensä kvantitatiiviseen tutkimukseen. Siinä on tärkeää, että tutkimusmenetelmällä on kyky antaa tuloksia, jotka eivät ole sattumanvaraisia. Oleellista on se, että tutkimusmenetelmällä ja tutkimuksessa käytetyllä mittarilla on kyky saavuttavat tutkimukseen tarkoitettuja tuloksia (Anttila Pirkko, 2014).

Tutkimuksen reliabiliteettia pystytään parantamaan suunnittelemalla oma tutkimus hyvin, tutkimukseen sopivien menetelmien ja olosuhteiden valikoiminen ja kontrolloimalla virhelähteitä (Hyväri, Vuokila-Oikkonen, 2020).

7.2.1 Luotettavuutta heikentävät seikat

Opinnäytetyömme luotettavuutta arvioidessa on syytä ottaa huomioon seuraavia luotettavuutta heikentäviä seikkoja. Osa opinnäytetyössämme käsitellyjä rikosnimikkeitä ei mahdollisesti ole saatu vielä PolStat-tilastoihin, siitä syystä, että ne ovat vielä käsittelyssä tuomioistuimessa tai poliisilla. Käsittelyllä tarkoitamme sitä, että osa rikoksista saattaa olla vielä poliisin esitutkinnassa. Eli niitä ei ole vielä saatu selvitettyä ja sen syyn takia ne eivät ole vielä näkyvissä PolStatin tilastoissa, joita olemme tutkimuksessamme käyttäneet.

Toinen luotettavuutta heikentävä asia on se, että voi olla lukuisia nuorten tekemiä rikoksia, joita ei koskaan tule poliisin tietoon. Tällä tarkoitamme sitä, että on tapahtunut rikos, mutta siitä ei ikinä ilmoiteta poliisille ja sen seurauksena se ei päädy käyttämiimme tilastoihin. Se, että tapahtuu rikos, joka ei koskaan tule poliisin tietoon on mielestämme mahdollista. Esimerkkinä tässä voisi käyttää lievää petosta, jossa menetetty omaisuus on ollut vähäinen. Usein esimerkiksi lasten vanhemmat voivat pyrkiä sovitteluun vielä alaikäisten tappeluista tai nujakoista, tällöin ei mahdolliset pahoinpitelyt esimerkiksi päädy poliisin tietoon.

Kolmas luotettavuutta heikentävä asia tutkimuksessamme on se, että on ollut useinkin mahdollista, että esitutkinnassa on muodostunut rikosepäily, mutta siihen ei ole minkäänlaista näyttöä. Tällä tarkoitamme sitä, että vaikka epäiltynä olisikin ollut kohderyhmäämme kuuluva henkilö, ei häntä ole voitu todeta syylliseksi rikokseen olemassa olevan näytön perusteella. Käsitellessämme opinnäytetyössämme vain selvitettyjä rikoksia vaikuttaa tämäkin opinnäytetyömme luotettavuuteen.

7.2.2 Luotettavuutta lisäävät seikat

Tässä kappaleessa kerromme seuraavaksi asioita, jotka lisäävät oman opinnäytetyömme luotettavuutta. Käsittelemme opinnäytetyössämme vain selvitettyjä rikoksia. Tämä lisää opinnäytetyön luotettavuutta sillä seurauksella, että tekijä on ollut varmasti kohderyhmäämme kuulunut henkilö ja on toiminut syytteessä kuvatulla tavalla.

Olemme käyttäneet tilastojen analysoimiseen tilastoja, jotka löytyvät poliisin tulostietojärjestelmästä eli PolStatista. PolStat on yleisesti ottaen luotettava ja tarkka lähde. PolStatin kautta olemme saaneet tarkasti määritellyä kohderyhmäämme, jotka olivat 15–17-vuotiaat nuoret ja rikosnimikkeet, joita käytimme tässä opinnäytetyössämme. Tilastoissa esitetty data on tuotu esiin tässä opinnäytetyössämme täysin samanlaisena kuin se on poliisin tulostietojärjestelmässä koska tulokset on ilmaistu numeerisessa muodossa, niin tuloksin virhearvoille ei ole jätetty tilaa.

Tutkimuksessa kuuluu noudattaa rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta (tenk.fi, 2023). Olemme opinnäytetyössämme noudattaneet näitä kolmea hyvän tieteen käytäntöä huolellisesti. Noudatettuamme näitä kolmea käytäntöä myös oman opinnäytetyömme luotettavuus nousee. Tässä opinnäytetyössä olemme myös kirjoittaneet prosessin vaiheet tarkasti läpi, joka lisää opinnäytetyön teon luotettavuutta.

7.3 Jatkotutkimusehdotukset

Olisi mielenkiintoista, jos tulevaisuudessa tehtäisiin opinnäytetöitä, jossa tutkittaisiin, että mikä sukupuoli syyllistyy useimmiten rikoksiin nuorten keskuudessa. Toinen mielenkiintoinen tulevaisuuden tutkimus voisi olla, että tehtäisiin vastaavanlainen tutkimus. Tilastoja tarkastellessa huomaa Hämeen alueella olevan rikostilastoissa nousua. Yksittäisinä vuosina kumminkin rikostilastoissa on huomattavissa vaihtelua. Uudella samankaltaisella tutkimuksella voitaisiin selvittää, onko tarkastelujaksojen välillä vaihtelevuutta vai onko nuorten rikollisuus laskussa. Uudella samankaltaisella tutkimuksella voitaisiin myös selvittää tulevaisuudessa, onko nuorten rikollisuus nousussa Hämeen poliisilaitoksen alueella.

KvaliMOTV, Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L1.html> (Luettu 10.9.2023)

KvantiMOTV. Kvantitatiivisten mentelmien tietovaranto
[Tilastollinen päättely - KvantiMOTV \(tuni.fi\)](#)

Lahtinen Riku ja Jalkanen Robin 2022: Nuorisirikollisuuden muutokset Suomessa 2015–2020.
[ON Jalkanen Lahtinen.pdf \(theseus.fi\)](#)

Manninen Taru ja Nihtilä Liisa, 2011: Nuorisirikollisuus ja sen muutokset Kymenlaakson alueella.
[MANNINEN TARU NIHTILA LIISA.pdf \(theseus.fi\)](#)

Niskanen Vesa, 2010 – Kohti tutkivaa työtapaa
https://www.mv.helsinki.fi/home/niskanen/kotutapa_niskanen_10_11.pdf

Nuorisoala.fi - Mistä nuorten katuväkivalta ja jengiytyminen johtuu ja miten sitä voi ehkäistä?
[Mistä nuorten katuväkivalta ja jengiytyminen johtuu ja miten sitä voi ehkäistä? - Allianssi \(nuorisoala.fi\)](#) (Luettu 01.09.2023)

Nuorisirikollisuus Määrä, syyt ja kontrolli - Päivi Honkatukia & Janne Kivivuori, 2006
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152459/221_Honkatukia_Kivivuori_2006.pdf?sequ

Nuortennetti.fi - Nuoret ja rikokset. Luettavissa: <https://www.nuortennetti.fi/arki/oikeudet-ja-velvollisuudet/nuoret-ja-rikokset/> (Luettu 17.08.2023)

Palmén Tiia, 2021, Nuorisojengeissä liikkuu vasta 12–13 –vuotiaita – miksi vanhemmat eivät puutu asiaan?
[Miksi nuorisojengeissä liikkuu vasta 12–13-vuotiaita? "Jos nuori ei tule hyväksytyksi ja rakastetuksi, hän hakee turvaa jostain" - MTVuutiset.fi](#)

Pehkonen Laura ja Pentinpuro Angeliina 2022: Roadman -ilmiö Suomessa.
[Otsikko \(theseus.fi\)](#)

Poliisi.fi - Perustietoa katujengi-ilmiöstä. Luettavissa: <https://poliisi.fi/katujengien-rikollisuus> (Luettu 17.08.2023)

Poliisin tulostietojärjestelmä (PolStat)

Poliisiuutiset.fi - verkkosivu, Luettavissa [Päijät-Häme - Poliisiuutiset](#) (Luettu 13.09.2023)

Rikoksantorjunta.fi, 2018 - Artikkelit: Teorioita rikollisuuden teorioista
[Teorioita rikollisuuden syistä - Rikoksantorjunta.fi](#)

Rikosuhripäivystys.fi, RIKU-Lehti 2/2018:
https://www.riku.fi/content/uploads/su_file/1977_RIKU_1_18.pdf

Tilastokeskus – Kuinka teen tilastotutkimuksen.
Luettavissa: [3 Tulosten analysointi - Kuinka teen tilastotutkimuksen? - Tilasto-oppaat at Statistics Finland](#) (Luettu 02.09.2023).

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, Hyvä tieteellinen käytäntö.
<https://tenk.fi/fi/tiedetilppi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>

Valli Raine, 2011, Johdatus tilastolliseen tutkimukseen